

LADOVEŇ-JAHODNÍKY-TOMČANY: Občianske podnety nachádzajú odozvu

STRED: Parkovanie (nielen v centre) potrebuje viac systému a menej politiky

PODHÁJ-STRÁNE: Školáci (a športovci) sa chcú konečne rozbehnúť naplno

SEVER: Bezpečnostné riziko – dvojprúdovka na Jilemnického ulici

KOŠÚTY: Apel na menej zodpovedných vodičov motorových vozidiel

ZÁTURČIE: Pešie plateau je vo veľmi zlom, až v havarijnom stave

PRIEKOPA: Nová výstavba prináša byty, no občania čakajú viac pre deti a rodiny

VÝZVA MARTINČANOV VEDENIU MESTA MARTIN!

Žiadame vedenie mesta Martin, aby prestalo s politickými hrami. Začnite s občanmi komunikovať a pri svojich rozhodnutiach počúvajte aj ich názory.

My, Martinčania, apelujeme na vedenie mesta:

- začnime všetci spoločne o témach diskutovať,
- hľadáme také riešenia, s ktorými sa stotožnia i občania a ktoré budú v prospech celého Martina,
- priznajte konečne chybu pri svojich rozhodnutiach, aby sme ju mohli napraviť a aby sme nemuseli protestovať v uliciach.

MESTSKÉ NOVINY sú na strane občanov a výzvu Martinčanov podporujú!

EDITORIÁL My všetci sme mesto; nielen radnica

Mgr. MARTIN
KALNICKÝ

Tieto MESTSKÉ NOVINY sú o mnohých aktuálnych témach, ale v istom zmysle sa všetky

pretínajú v jednom priesečníku: občan. Od neho pochádza moc – občanovi slúžia výsledky práce jeho volených zástupcov, i vedenia mesta a jeho úradu. V posledných dňoch sa veľmi otvorene prejavilo, že stará kabinetná politika skrývania informácií, obchádzania poslancov i občanov pri vážnych

rozhodnutiach a riešeniach už občania nemienia tolerovať. Výsledkom doterajšej arogancie vedenia mesta a zlých riešení sú viaceré pochybenia a napr. aj tieto kauzy: lanovka na Martinské hole, problém na ZŠ Hurbanova, nerozdeľovanie dotácií pre kultúru, športu a sociálnu oblasť, nezvlád-

nutá príprava MHD, prevádzka atletického štadióna, parkovacia politika. Je čas zastaviť a zmeniť tento trend. Všetci robíme chyby, ale nemožno ich opakovať donekonečna. Mesto potrebuje RIEŠENIA pre občanov a nemožno ich robiť BEZ občanov. **Vaše podnety a námety nám môžete poslať na email: redakcia@mestskenoviny.sk**

Osobnosti

Jozef Lettrich

Slovenský politik, predstaviteľ regionalizmu (*17. 6. 1905, Turč. Teplice – † 29. 11. 1969, New York). V r. 2013 ocenený ako Čestný občan Martina in memoriam. Narodil sa ako jeden z 9 detí horára Juraja a Judity Lettrichovcov v Diviakoch. Študoval na gymnáziu v Martine, v roku 1928-1929 na Právnickej fakulte UK v Bratislave. V medzivojnovom období člen Agrárnej strany. Od roku 1939 činný v protifašistickom odboji, signatár Vianočnej dohody, v r. 1943-44 člen ilegálnej a v roku 1944 povstaleckej Slovenskej národnej rady, poverenik pre školstvo a osvetu v B. Bystrici. Rad SNPI, triedy (1945). V rokoch 1945-1948 predseda Demokratickej strany, predseda SNR a poslanec Národného zhromaždenia. 26. februára 1948 bol donútený rezignovať na funkciu predsedu SNR. V marci 1948 s bratom emigroval cez Rakúsko (dvoch dôstojníkov, ktorí im pomohli, odsúdili neskôr na 15 a 20 rokov straty slobody) do USA, kde pôsobil v exilových organizáciách, napr. v Rade slobodného Česko-Slovenska, a publikoval v exilovej i americkej tlači. Prednášal na viacerých univerzitách v USA, neskôr založil Stálu konferenciu slovenských demokratických exulantov (v r. 1963-69 jej podpredseda). V r. 1968 bol predsedom Zhromaždenia ujarmených európskych národov. Z jeho diela: Chceme slovenskú techniku, Bratislava, 1930; O Slovenskej národnej rade, Bratislava, 1945; The History of Modern Slovakia, 1955, New York (slovenská verzia vydaná v roku 1993, Bratislava). V r. 1990 bola jeho urna prevezená do Martina na Národný cintorín. Na jeho počesť je pomenovaná ulica v Martine. Od roku 2006 v Martine nesie jeho meno aj osemročné gymnázium na Ľadovni. (bk)

Zdroj: osobnosti.sk, foto: archív

Podnety občanov nezapadnú prachom

Poslanec za túto mestskú časť Martin Kalnický systematicky rieši podnety občanov. Tu je I. časť jeho odpôču.

Mazúrova ul.

Na Ľadovni II. som riešil viacero podnetov niekoľkých občanov, jedným z tých aktívnych je pán Záturecký. Začali sme s tým už možno pred 2,5 rokmi. Podarilo sa nám zo západnej strany Mazúrovej ul. zriadiť detské ihrisko, pribudlo tam dopravné značenie, urobili sme nápravu v chodníkoch, oreze stromov atď. a zostávalo nám ešte opraviť stojisko kontajnerov. Kontajnery sa nedali vo výmoľoch posúvať, hrana chodníka bránila v bezpečnej manipulácii... Tu chcem poďakovať B. Bellovi z MsÚ, s ktorým sa nám podarilo problém vyriešiť. 25 m dlhé stojisko zo zámkovej dlažby je už

Martin Kalnický

skoro hotové. Na Mazúrovej ul. pozdĺž obchodného centra sme dali takisto odstrániť nefunkčné ostrovcy, osadiť okolo nich nábehové obrubníky so zámkovou dlažbou a takto vzniknú tri stojiská pre 5-6 kontajnerov. Vďaka tomu pribudnú parkovacie miesta a zvýši sa bezpečnosť premávky.

Ľadoveň III. – Majakovského ul.

Snažím sa v spolupráci s výborom MČ a s mestským úradom riešiť podnety občanov v súvislostiach. Takouto témou je Majakovského ul. 5-6. S občiankou z tejto časti sme sa k problémom tohto domu stretli viackrát a zistili sme niekoľko nedostatkov. Na najbližšom výbore

mestskej časti budem žiadať, aby bola prasklina na moste odstránená v rámci reklamácie. Miesto nevyužívaného býv. detského ihriska by bolo možné zriadiť niekoľko (možno 10) parkovacích miest. Veľkým problémom na Majakovského ul. je nebezpečný sklon chodníka, kde pri nepriaznivom počasí došlo už aj k úrazom. Budem na VMČ žiadať, aby došlo k odstráneniu tejto funkčnej chyby chodníka spôsobom, ktorý budeme, samozrejme, konzultovať s odborníkmi na úrade. S f. Brantner budem riešiť nedostatok nádob na plasty. No a toto je lokalita vhodná pre polopodzemný kontajner. Navyše, ide o slepú ulicu a budeme riešiť aj dopravné značenie so zákazom stáť pred vchodmi do bytovky kvôli bezpečnosti premávky a prejazdu záchranných zložiek. **Autor (bk), foto: (kl)**

VYRIEŠENÉ: 25 m stojisko kontajnerov na Mazúrovej ul.

ČOSKORO VYRIEŠENÉ 3 stojiská kontajnerov na Mazúrovej ul.

RIEŠIME: nebezpečný sklon chodníka na Majakovského ul.

RIEŠIME: miesto ihriska parkovanie na Majakovského ul.

RIEŠIME: nebezpečne poškodené hracie prvky na Kronerovej ul.

RIEŠIME: hracie prvky na Kronerovej ul. vyžadujú opravu

Centrum je pre chodcov; občania by mali pocit partnerstva mesta

Historické „Námestie SNP“ by malo slúžiť ľuďom - chodcom, nie autám

ANKETA: Ako vnímate problematiku parkovania v meste, nové všeobecne záväzné nariadenie (VZN) o ňom a verejnú diskusiu o parkovacej politike?

ING. ARCH. JÁN GUSTIŇÁK,
architekt, urbanista

Ján Gustiňák

Parkovanie v centre mesta:
Jednoznačne som za budovanie parkovacích domov vo vstupoch do centra.

Parkovacie kapacity pri obytných budovách vyčleniť v istej miere pre obyvateľov centra. Kapacity musia zodpovedať miestnym územnotechnickým podmienkam, no dlhodobo podporovať limitovanie používania automobilov návštevníkov centra. Centrum je pre chodcov; automobil nemá byť určujúcim faktorom.

Parkovanie na existujúcich sídliskách:

Vybudovať parkovacie domy s vegetačnými strechami pre dlhodobé státie, minimalizovať povrchové parkovanie, a to viacmenej pre krátkodobé státie (návštevníci). Odstavné miesta v parkovacích

domoch by mali byť spolplatené, resp. s možnosťou odkúpenia do spoluvlastníctva a cena by mala byť dotovaná (azda aj z environmentálnych fondov EÚ) tak, aby bola prijateľná.

Za odstavné miesta pre jednotlivé byty nad prislúchajúcu kapacitu/byť v zmysle STN – cena ako pre nadštandard (plne v zriaďovacích nákladoch).

Parkovanie pre existujúce rodinné domy:

Povinnosť zriadiť odstavné miesta v kapacite podľa STN/rodinný dom uložiť stavebníkovi, s možnosťou dotácie (podobne ako pri fotovoltaických zdrojoch, zateplení objektov) tak, aby sa uvoľnili príslušné komunikácie len pre krátkodobé státie návštevníkov a bežnú dynamickú dopravu.

Parkovanie pre nové objekty (bytové domy, rodinné domy, ostatná výstavba):

Tak ako doteraz – povinnosť zriadiť odstavné miesta v kapacite podľa STN uložiť stavebníkovi.

Spolplatenie parkovania paušálom (s možnosťou odkúpiť si parkovacie miesto) považujem za potrebné, ale so zvážením prechodného obdobia a s dotáciou

ceny a do doby, kým budú vybudované parkovacie domy, aby aj mesto malo záväzok voči obyvateľom pri riešení problematiky.

Dlhodobá stratégia

Za dlhodobú stratégiu považujem podporovať ekonomicky a environmentálne alternatívnu dopravu, najmä hromadnú, nezvyšovať stupeň motorizácie. Či sa parkovacie domy „užívajú“, je hypotetická otázka. Ak sa vytvorí kapacita za úhrady, možno to bude motivovať ľudí k voľbe alternatívnej dopravy, resp. nepoužívať auto pri každej – aj nepodstatnej – príležitosti. Benefitom bude uvoľnenie priestoru pre ľudí, zeleň, udržateľnosť životného prostredia.

Ano, VZN o parkovaní a petíciu proti nemu a za jeho odloženie a verejnú diskusiu som zaregistroval. Je to dlhodobější a komunikatívne náročný proces. Zo strany samosprávy nemôže ísť o ceny za nájom, rovnajúce sa nákladom, alebo dokonca so ziskom; aspoň na primerané, určené obdobie, do doby realizácie parkovacích domov. Časový plán, a teda aj záväzok mesta, o dobe prechodného obdobia by mal byť zverejnený a súčasť VZN o spolplatení, aby občania mali pocit partnerstva mesta.

Podotýkam, že neustále reagovanie na zvyšujúci sa počet automobilov výstavbou stále väčších parkovacích kapacít, hlavne v centrách, na úkor znižujúcej sa zelene, plôch pre peších a objekty, môže byť kontraproduktívne. V istej fáze prestane byť takéto prostredie – s určujúcim meradlom automobilov – pre ľudí atraktívne, o ďalších globálnejších dopadoch nehovoriac.

Od minulého roka príslušná legislatíva ukladá pre nové parkovacie plochy realizáciu technickej prípravy pre podporu elektromobility (nabíjacie stanice pre elektromobily), čo opäť dvíha náklady na odstavné miesta – dá sa aj toto neakceptovať?

Autor, foto: M. Beňadik

Osobnosti

Sveinung Lunde

Nórsky politik a manažér (* 30. 11. 1955 Flekkefjord -). V roku 2018 ocenený ako Čestný občan mesta Martin za spoluprácu, podporu a rozvoj spoločných aktivít medzi Jesseniou LF UK a Bjørknes University College v nórskom Osle. Narodil sa na juhozápade Nórska v provincii Agder, ako syn metodistického farára a redaktora Kaare Lunde a Fridy Hjorth Sørensenovej. V roku 1975 absolvoval Fagerborgskú školu v Osle a potom slúžil ako vojak v Air Defense Artillery (LVA). Vyštudoval právo na univerzite v Osle (absolvoval r. 1985). S. Lunde bol v r. 1976-80 prvým podpredsedom a v r. 1980-84 predsedom Unge Høyre (Nár. asociácia mladých konzervatívcov). V rokoch 1983-86 bol poslancom (za Konzervatívnu stranu Høyre) v Stortingu (v nórčine: Stortinget – Veľké zhromaždenie, nórsky parlament, zal. 1814), bol činný v cirkevnom a školskom výbore. Bol i zástupcom člena Nórskej rady pre vysielanie a retransmisii (1987-91). V rokoch 1986-93 bol radcom mesta Oslo, predsedom výboru pre mestský rozvoj, mestským radcom pre dopravu a predsedom Výboru pre zdravotníctvo a sociálne veci. V roku 1993 sa S. Lunde stal generálnym riaditeľom Bjørknes Privatskole a v roku 2007 výkonným riaditeľom a predsedom predstavenstva Bjørknes Høyskole. Bol tiež predsedom predstavenstva v súkromnej škole Treider, v nemocnici Lovisenberg Diakonale (2001-16) a futbalového klubu FC Lyn, a členom predstavenstva spoločnosti pre obnovu sídel HAV Eiendom a Nye Teater v Osle. Pracoval aj ako pozorovateľ Valného zhromaždenia OSN (1982), zástupca člena Nórskej národnej komisie pre UNESCO (1984-86), člen Poradného výboru pre informačné činnosti (1986) a Kontaktného výboru medzi prístahovalcami a nórskymi orgánmi. V marci 2010 získal prof. S. Lunde čestný doktorát na Lekárskej fakulte univerzity v Pécsi v Maďarsku.

Zdroj: stortinget.no, bjorkneshoyskole.no, snl.no, foto: archív

Osobnosti

Jaroslav Rezník

Spisovateľ, publicista, dramatik, prekladateľ a editor (* 6. 4. 1942 Ružomberok -) V r. 2012 ocenený ako Čestný občan Martina za celoživotný prínos k rozvoju a povzneseniu kultúrneho života v Martine. Absolvoval slovenčinu a ruštinu na Pedagogickom inštitúte v Martine, neskôr muzeológiu na Univerzite T. G. Masaryka v Brne. Bol pracovníkom Literárnomúzejného oddelenia Matice (1966 – 71). Pre občianske postoje v r. 1968 musel z Matice odísť, bol politicky proskribovaný a nedobrovoľne nezamestnaný (1971 – 74). Po odchode do Bratislavy (1975) pôsobil ako pracovník Slov. literárnej agentúry. Roku 1990 bol občiansky plne rehabilitovaný. V januári 1990 ho zvolili za výkonného predsedu Spolku slov. spisovateľov, neskôr bol riaditeľom Vydavateľstva SSS, šéfredaktorom denníka Slov. republika a redaktorom dvojtýždenníka Tele plus. Debutoval básnickou zbierkou Váhavosť (1966), po ktorej nasledovali zbierky Prijímanie, Horúčava, poema S vodou na jazyku. V umelecko-náučnom zepise Po literárnych stopách na Slovensku (1982) predstavil osobnosti slovenskej literatúry s uzavretým dielom, vyšlo i v českej verzii. Esejistickým spôsobom zaregistroval aj žijúcich autorov v diele Po literárnych stopách na Slovensku: Túry do literatúry. Paralelne s tým dokumentoval aj zachované nehnuteľné literárne pamiatky na Slovensku. Napísal knihu 12 poviedok o M. R. Štefánikovi s názvom Oči plné oblohy, literárny scenár TV filmu Chlapci (1974) a televíznych hier s námietmi zo slovenskej histórie a i. Niekoľko hier, pásiem i kompozícií napísal aj pre rozhlas, písal aj pre deti a mládež. Pripravil päť ročníkov Slovenského literárneho kalendára a je editorom 9 zväzkov viacjazyčnej edície slovenskej poézie Biblioflie LITA. Redakčne pripravil na vydanie päť básnických antológií pre účastníkov Slovesnej jari v Martine. Prekladá z ruštiny a češtiny.

Zdroj: spolok slov. spisovateľov, foto: archív

Bezpečnostné riziko – dvojprúdovka na Jilemnického ulici

„V prvom rade by som sa rád podakoval MESTSKÝM NOVINÁM, že dajú priestor aj obyčajným občanom mesta, aby sa vyjadrili k veciam verejným,“ povedal úvodom pre MN obyvateľ tejto mestskej časti Branislav Šimko, ktorý potom zaujal stanovisko aj k ďalším bodom.

DOPRAVA: „Dvojprúdová cesta na oboch stranách Jilemnického ul. je z bezpečnostného hľadiska určite problém. Dospelí ľudia si dávajú pozor, no práve deti sú riziková skupina. Ako vodič si myslím, že svetelné semafore by tento problém nevyriešili. Len by narušili plynulosť dopravy. Myslim si, že celý Martin si uvedomuje potrebu východného mestského okruhu, ktorý by odbremenil celé mesto. Lenže to je hudba budúcnosti a v najbližších (možno) desiatkach rokov to z finančného hľadiska bude neriešiteľný problém.“

MARTINSKÉ TERASY: „V prvom rade to nie je problém len obyvateľov Severnej ul. Táto problematika sa dotýka každého občana na Severe a v Košútoch. Ja som proti tomuto projektu. Mnohí z nás využívajú tieto miesta na oddych, rekreáciu. Na dennej báze tu mnohí chodia so psom, behať alebo s rodinkou na prechádzku. Práve naše sídlisko je úžasné v tom, že za desať minút sme na lúkach, po ktorých sa dokážeme dostať nad Bôrovú, Sučany alebo

behom až do Štiavničky. O vzácnom biotope by vedeli rozprávať iní.“

PARKOVANIE: „Martinčania, ktorí bývajú na sídliskách, vedia, že je tu problém s parkovaním. Bohužiaľ, doba a hlavne spôsob, akým naše vedenie mesta pristúpilo k riešeniu tohto problému, dvíha mnohým Martinčanom žalúdok. Pravdupovediac, aj mne. V iných mestách (viď Trnava, Trenčín, Poprad...) odkomunikovali s občanmi, čo mesto chystá, a v konečnom dôsledku tomu projektu ľudia uverili a súhlasili. V Martine vedenie zlyhalo na celej čiare. Nemyslím si, že vyberanie „parkovného“ a následné platenie v parkovacích domoch je šťastné riešenie. Navyše všetci občania budú platiť a niektorí nevidia výsledok ani za niekoľko rokov. Takže len budú platiť a ich situácia sa vôbec nezlepší.“

PLUSY A MÍNUSY: „Sever je krásne sídlisko s dobrými ľuďmi, mne osobne tu nechýba nič. Máme mnoho zelene, parkov, obchodíkov s rozličným tovarom, detských ihrísk. Človek prejde pár minút a je vo voľnej prírode. To sú plusy nášho sídliska. Mínom je možno to, že naše pekné sídlisko sa neudržiava a stagnuje. Na Severe máme množstvo parkov a každý z nich má svoje čaro. Tu netreba veľa polemizovať, ale trochu viac si vážť naše prostredie. Netreba desiatky či stovky tisíc na obnovu.

Branislav Šimko

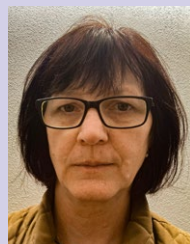
Namiesto toho stačí oslovit ľudí v okolí, ktorí by prišli a naše spoločné priestory, parky, miesta za domami vyčistili. Potom by sme si všetci omnoho viac vážili to, čo máme. Lebo najhoršie, čo môžeme urobiť, je sedieť doma a fľafľať nad tým, aké je to všetko zanedbané a nič pre to neurobiť.“

TURČIANSKA ZÁHRADKA:

„Tento projekt sme vymysleli spoločne s manželkou, aby sme ľuďom ukázali krásy nášho Turca. Dnes už fungujeme viac ako rok a našli sme si mnohých fanišikov. Práve oni by najlepšie zhodnotili tento projekt. Ja osobne som rád, že sme s tým vôbec začali a spoločne motivujeme Turčanov spoznávať náš krásny kraj. Ako sa hovorí, tú najväčšiu krásu máme väčšinou pod nosom. Práve o tom je náš projekt. Ukazujeme tie miesta, o ktorých by ste ani nepovedali, že ich máte 10 minút za domom. V dnešnej dobe už fungujeme na www.turcianskazaradka.sk, facebooku, instagrame a youtube. Som vďačný za každého jedného z vás, ktorý si nájde čas a pridá sa k nášmu spoločnému projektu,“ dodal nakoniec pre MN B. Šimko.

Autor: (Pch)

VZN nerieši problematiku parkovania

Irena Škrovinová

Irena Škrovinová: „Parkovacia politika? Mesto Martin vypracovalo a poslanci opätovne schválili niečo, čomu mala predchádzať

široká verejná diskusia s občanmi, pričom túto skutočnosť už potvrdil aj primátor. Občania nemali možnosť sa vyjadriť k návrhu VZN a pripomienkovať ho, možno by sa našli aj iné podnetné návrhy. VZN nerieši komplexne celú

problematiku parkovania, nie sú v ňom zahrnuté všetky možnosti, ktoré môžu nastať pri parkovaní. Vo VZN sa nachádzajú aj právne „lapsusy“ o organizovaní dopravy, dočasnom parkovaní, pojmy parkovacie miesta, vyberanie poplatku za parkovacie miesta a pod., ktoré nekorešpondujú a nie sú v súlade s platnými právnymi predpismi. Pred bytovými domami nie je dostatok parkovacích miest (rozumej odstavné stojiská) a bežne sa parkuje aj na miestnych komunikáciách, občan nemá istotu, či vôbec večer zaparkuje v blízkosti svojho bydliska. Parkovacie domy v našom

meste sú len hudbou budúcnosti, o ich výstavbe hovoril primátor po nástupe do funkcie a na svete je len nepodarené VZN, ktoré pobúrilo občanov a spustilo petíciu. Výška poplatkov je neprímeraná, nie každý vlastní moderné auto a má k tomu aj adekvátny príjem. A povinná registrácia do systému len online, tak to už je vrchol arogantnosti. Poslanci by mali účinnosť VZN pozastaviť, ak nie priamo zrušiť, nakoniec je tu ešte možnosť podania podnetu na prokuratúru, či je VZN v súlade s legislatívou.“

Autor: (Pch)

Riaditeľ ZŠ Podhájska Ján Šamaj – Škola sa potrebuje vrátiť k plnému výkonu „Klobúk dolu pred učiteľmi i rodičmi“

Ján Šamaj

Základná škola s materskou školou na Podhájskej ul. má 405 žiakov, z toho 72 v piatich hokejových triedach (roč. 5-9). Počas

lockdownu z nej fungovala iba škôlka - asi na 40 percent, pre rodičov z kritickej infraštruktúry resp. dochádzajúcich do práce. V minulom roku urobili v škole rozsiahle bezpečnostné opatrenia a na školskom dvore vynovili hokejbalové ihrisko. Vďaka pomoci pána Štefana Urbana, ktorý má v škole vnukov, mohli inštalovať nové plastové mantinely, ktoré by už mali byť „naveky“.

„Zvládli sme to so šťastím, to nie je nejaká zásluha, – hovorí riaditeľ školy J. Šamaj. – Len pár dní sme boli zavretí. Teraz už fungujeme (rozhovor sa udial 22. apríla - pozn. red.) pre všetkých rodičov a máme okolo 90-92% návštevnosť z 97 detí škôlky. Len je problém s poplatkami, takže ani výdavky nemôžu byť také, ako by sme chceli. No veľmi nám záležalo na tom, aby sme rodičom umožnili pracovať. Aj komunikačne sme to celkom zvládli, čo bolo tiež dôležité.“

Postupné otváranie

„Škola bola zavretá od 26. októbra 2020. Od polroka učíme na 1. stupni ZŠ s veľmi dobrým obsadením, okolo 86 - 92 percent. No je viacero rodičov, ktorí odmietajú dať deti testovať. Majú svoje dôvody, ktoré na jednej strane chápem, ale na druhej my máme tiež svoje predpisy a usmernenia. A máme skupinu rodičov, ktorí nekomunikujú, a tam je to veľmi ťažké. Robíme im pracovné listy, komunikujeme... Raz prídu, inokedy nie, a tým pádom ich deti pracujú v dištančnom vzdelávaní minimálne. Veľmi by sme uvítali prítomnosť detí a povinnosť školskej dochádzky prezenčne.“

Po polroku sa nám vrátili žiaci prváci - štvrtáci a teraz aj ôsmaci a deviataci. To je tiež celkom dobrý záber - 86 percent v týchto

dvoch ročníkoch. Sme pripravení aj na tých ostatných. Testuje sa čistou vodičkou, deti si to nalejú samy do skúmavky a tam je prášok, s ktorým sa to zmieša. Testujeme na dvore pred školou a funguje to výborne.

Keď som videl, že aj rodičia chcú, aj deti už chcú ísť do školy, tak som prehovoril pár ľudí, aby nám pomohli..., ale to nie je systém, tak by to nemalo fungovať.

Možno by sme privítali, keby nám niekto poskytol aspoň jedného zdravotníka. Dnes sa môže aj pri takejto činnosti niečo udiat a učiteľ to nemá v popise práce... Ale našli sme porozumenie a zvládli sme to s vlastnými učiteľmi a jednou dobrovoľníčkou. Zdá sa to možno banálne, ale ja to vidím inak. Videli sme, ako sa niektorým žiakom úplne klepali ruky, keď liali roztok do skúmavky. Deti to tiež prežívajú... Máme od tohto šk. roka školského psychológa z projektu „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov“ a mali sme aj intervencie pre kolektívy počas online vzdelávania. Výžiadali si to učiteľia, ktorí videli, že deti - hlavne mladšie - to potrebovali.“

Hokejisti bez ľadu

„No a tréningy a naši športovci, to je osobitná téma. Žiadna systematická príprava. Žiaci dostávali zabrať len v domácich podmienkach a veľmi záležalo na tom, ako sa oni sami k tomu postavili. Dostávali úlohy, mali online hodiny, posielali sme im videá, tréneri s nimi komunikovali cez počítač, ale výsledok... Keď sme zbadali niektorých žiakov - všetci podrástli, ale niektorí aj popriberali, a nebola to len svalová hmota... :) Tak to je. Majú čo doháňať. Niektorí dokonca skončia, aj v prípravke (1. - 4. trieda), lebo za tých pár mesiacov si odvykli od pravidelného pohybu a zleniveli. Tí väčší, starší žiaci už mohli doma pracovať aj samostatne, majú už predsa len základy aj teoreticky aj prakticky, vedia, čo potrebujú robiť so svojím telom, aby sa zdokonaľovali, alebo aby aspoň neupadali. Ale na ľade - ešte neboli... a hokej je aj o korčuľovaní. Preto si veľa

sľubujeme od tréningovej hokejovej haly, že nám dajú k dispozícii ľadovú plochu. Veľmi by nám to pomohlo. Žiaci majú týždenne štyri tréningové hodiny, takže dalo by sa to aj dobehnúť, ak bude dobrá situácia, keby sme udržali tréning aj v lete. Bolo by to super, inak ak majú až 1. augusta nabehnúť na ľad, bude vlastne celá sezóna preč.“

Financie sú teraz na druhom mieste

„Do konca minulého šk. roka nám pomohol aj zriaďovateľ, aj z odboru školstva Okr. úradu v Žiline sme dostali aj nejaké dezinfekčné prostriedky aj osobné ochranné prostriedky. Niečo nám pomohlo s respirátormi aj mesto a nejaké výdavky sa ešte teraz riešia na refundáciu. Ale teraz už nakupujeme viacmenej sami, aj respirátory, a spotreba dezinfekcie a papierových utierok je naozaj veľmi veľká. A chceme, aby to žiaci aj využívali. Nemáme zámer šetriť. Peniaze sú teraz druhoradá. Jasné, že nás to zaťažuje. No máme už dobrých, martinských dodávateľov, aj Lorika nám veľmi dobre vychádza v ústrety sponzorsky.“

Riaditeľ vyslovil obdiv učiteľom i rodičom, že to všetko zvládajú, ale tie nervy... „Už sa to prejavuje, zanecháva to stopy na forme komunikácie, – hovorí J. Šamaj. – Klobúk dolu pred tými, čo sa snažili aj pomôcť deťom a nevykašľali sa na to, toľké mesiace, lebo je mnoho aj takých, ktorí už rezignovali. Situácia sa vyvíja. Nie je to zlé, ale chce to ešte trochu trpezlivosti. Zároveň nie je zlé, že nábeh je postupný. My sme sa dohodli, že ten prvý týždeň-dva budú také adaptačné. Niektoré školy učili celý rozvrh, napr. šesť hodín denne. My sme mali s deťmi max. 2-3 hodiny denne a zdá sa mi, že sme to urobili optimálne. Lebo sedieť pri počítači, každý deň, celé mesiace, a my sme ešte chceli od nich, aby boli aj pozorní a aktívni, tak 6 hodín sa mi zdá strašne veľa. No od niektorých rodičov sme zas mali aj výčitky, že tri hodiny bolo málo.“

Autor a foto: M. Beňadik

Osobnosti

Mária Jeršovová-Opočenská

Historička, archivárka, účastníčka protifašistického odboja (* 11. 7. 1899 Praha - † 14. 2. 1978 Praha). Pochádzala z rodu pražského staviteľa, vyrástla v prísne národnom duchu. Absolvovala filozofiu a históriu na KU v Prahe a na Vysokej škole archívnej KU. Bola pracovníčkou Zemského archívu Národného múzea v Prahe, po získaní štipendia sa začala venovať slovenským dejinám. V r. 1929-58 bola prvou archivárkou v Slov. národnom múzeu v Martine. Venovala sa štúdiu slov. a uhorských dejín, vybudovala v SNM moderný a dôkladne vybavený archív, pre ktorý získala cenné dokumenty z fondov turčianskych miest a obcí, zo zemianskych ai. archívov a pozostalostí dejateľov. Bola manželkou ruského emigranta pred boľševickou revolúciou V. J. Jeršova. Po vypuknutí SNP a obsadení Martina nemeckým vojskom previezla najcennejšie fondy do B. Bystrice. Spolu s manželom sa zúčastnila SNP, pôsobila v ilegality. Po vojne o.i. spolupracovala so Zborom pre repatriáciu slov. archívov odvečených nemeckým vojskom, pripravovala podklady pre archívnu rozluku s Maďarskom. Spracovala cenný inventár archívu SNM, pracovala na Slov. diplomatári. Vo vedeckej práci sa venovala dejinám rodov, kolonizácii, biografiam, remeselnej a ľudovej výrobe, rybníkarstvu a pod., publikovala recenzie historických prác, bibliografiu slov. historickej literatúry, príspevky z archívnej teórie a praxe ai. Po prísnej centralizácii, poštátnení archívov a prevezení fondov do Bratislavy odišla znechutená do dôchodku, ktorý trávila v rodiny v Prahe, pretože martinský dom venovala deťom nezákonne v 50. rokoch popraveného L. Nosáka, ktorého vyhlásila za svoje adoptívne dieťa. No do Martina sa pravidelne vracala. S jej menom a pôsobením sú spojené začiatky vedeckého, moderného archívnictva na Slovensku.

Zdroj: Lexikón osobností Martina, foto: archív BK

Osobnosti

Jaroslav Pecha

dištriktuálny dekan v B. Bystrici, vysokoškolský učiteľ (* 20. decembra 1940, Unín, okr. Skalica -)

V r. 2002 ocenený ako Čestný občan mesta Martin za podiel na obnove kostola sv. Martina a výstavbe kostola na Severe, najväčšieho kostola v diecéze. Štúdium absolvoval na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Bol kaplánom v Detve, potom bol dva roky mimo pastorácie. V r. 1965-67 kaplán v Hriňovej, od r. 1973 v Martine, kde sa stal správcom farnosti a neskôr dištriktuálnym dekanom; asesor cirkevného súdu, 1990 - oficiál cirkevného súdu. V r. 1990 prešiel na biskupský úrad do B. Bystrice, bol oficiálom cirkevného súdu. Potom študoval v Krakove a v Olomouci praktickú teológiu v oblasti kanonického práva. Štúdiá ukončil doktorátom. Od r. 1993 je dekanom - farárom farnosti B. Bystrica-mesto. V máji 2000 mu bol udelený titul Monsignor. Prednáša cirkevné právo na Teologickom inštitúte Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Kňazskom seminári v Badíne. Od r. 2008 vedúci katedry na Teologickom inštitúte, od r. 1991 - člen Slovenskej spoločnosti kanonického práva (1996 - 1999 - podpredseda, 1999 - člen predsedníctva), k r. 1998 - súdny vikár, k r. 2009 - konzultor, k r. 2009 - člen Diecéznej presbyterskej rady. Bol najdlhšie pôsobiacim r.k. kňazom minulého storočia v Martine (26 rokov), ale aj významnou a činorodou osobnosťou mesta. V čase potlačania cirkvi a postihovania veriacich sa pričínil o uchovanie a rozširovanie náboženského života v tvrdých ateistických podmienkach vtedajšieho Martina. Duchovne sa venoval rôznym skupinám farníkov, v prvom rade akademickej mládeži a umelcom. Za celoživotnú prácu, zásluhy pri ochrane sakrálnych kultúrnych pamiatok a na priebehu návštevy pápeža Jána Pavla II. u nás bol ocenený aj v B. Bystrici.

Zdroj: kffb.sk, knihydominikani.sk, myturiec.sme.sk, bystricoviny.sk

Apel na menej zodpovedných šoférov

„Niektorí nedisciplinovaní vodiči motorových vozidiel jazdia veľmi rýchlo po bývalej zásobovacej ceste ku Kauflandu a ohrozujú tak najmä malé deti. Nešlo by tam osadiť nejaké spomaľovače?“ – dostali MN podnet od obyvateľa Košút.

Pre MN odpovedá poslanec za MČ Košúty Dušan Kubička: „Ešte pred niekoľkými rokmi bol Kaufland zásobovaný z ľavej strany (z pohľadu: západ – východ). Na tejto zásobovacej ceste platil taký režim, že nákladné automobily mali vjazd do zásobovacieho dvora povolený denne len od 6. do 18. h, pričom počas čakacej doby na vykládku bolo potrebné vypnúť motor. Neskôr, aj z dôvodu protestov ľudí z okolitých bytoviek, ktorí sa sťažovali na hluk, však Kaufland zmenil zásobovaciu rampu a v súčasnosti zásobuje prevádzku len z novovybudovanej cesty na pravej strane budovy. Po zmene zásobovacieho priestoru zostala

pôvodná cesta uzavretá pre motorové vozidlá rampou a dopravnou značkou, takže obyvatelia novopostavenej bytovky nemali na cestu prístup a nemohli ju využívať ani na parkovanie. Stala sa z nej akási promenáda s kvalitným asfaltom. Neskôr Kaufland umožnil rampu otvoriť. A tak cestu začali využívať najmä obyvatelia Kernovej ul. na parkovanie, ale zrejme väčšina ľudí si stále neuvedomuje, že z ulice Dúbravca je aj tak zákaz odbočenia na túto zásobovaciu cestu patriacu Kauflandu. Niektorí šoféri si však z času na čas túto cestu začali zamieňať s pretekárskou dráhou. Rýchlou jazdou a driftovaním začali ohrozovať chodcov a malé deti, ktorí sa dovtedy cítili v tomto priestore pomerne bezpečne. My však zatiaľ nevidujeme žiadny vážnejší incident ani dopravnú nehodu na tejto ceste, ide skôr o občasnú narušenie pocitu bezpečia chodcov, a preto vstúpiť do rokovania s majiteľmi cesty

Dušan Kubička

o umiestnení spomaľovačov a bezpečnostných prvkov môže byť kontraproduktívne. A môže to znamenať aj to, že nám cestu jedno-

ducho uzavriú, aby mali pokoj. Potom už nikto po nej neprejde a ani tam nezaparkuje. Preto by som chcel v prvom rade vyzvať tých, ktorí si zrejme neuvedomujú, že predvádzanie sa rýchlou jazdou môže spôsobiť nielen možnú ujmu na zdraví iným osobám, ale aj to, že kvôli nim môžu prísť mnohí obyvatelia Košút aj o možnosť doteraz pohodlného parkovania. A všetci vieme, aký obrovský nedostatok parkovacích miest je v Košútoch. Ja pevne verím, že pre pár nezodpovedných predvážaných šoférov neprídeme o túto možnosť.“

Autor: (Pčh)

Spoplatnenie odstavenia vozidla na sídliskách je nezákonné

Róbert Jahn

Róbert Jahn: „Už pri zbežnom prezretí VZN č. 103 mesta Martin a cestného zákona, § 6a, na ktorý sa

odvoláva, je jednoznačné, že spoplatnenie odstavenia vozidla na sídlisku pri vlastnom byte je nezákonné. Treba si uvedomiť, že povinnosti uložené VZN musia byť v rozsahu, ktorý ustanovil zákon, v tomto prípade cestný a stavebný. To hovorí Ústava Slovenskej republiky v článku 13. V Slovenskej technickej norme 73 6110 (ďalej STN) je uvedené, že krátkodobé parkovanie vozidiel je zväčša do dvoch hodín, to je možné podľa cestného zákona spoplatniť. Druhá po-

ložka je odstavenie vozidla, to je vtedy, keď majiteľ bytu príde domov na sídlisko a „odparkuje“. Vtedy však podľa STN nejde o „parkovanie“, ale o „odstavenie“ vozidla. Odstavenie vozidla však cestný zákon neumožňuje spoplatniť, spoplatňuje len „dočasné parkovanie“. Spoplatnenie odstavenia vozidla pri vlastnom byte je teda nezákonné, a to aj vtedy, ak tam mesto osadí značku spoplatneného parkoviska. Tragédiou pre Martinčanov je, že šéf najväčšieho poslaneckého klubu, viceprimátor Rudolf Kollár sa obklopil ďalšími 15-timi osobami z radov poslancov, ktorí hlasujú tak, ako sa spolu dohodnú. VZN o parkovaní v decembri 2020 odsúhlasilo 16 poslancov, čo je minimálny počet. Prešlo to teda len o jediný hlas. Z tej poslaneckej šestnástky, ktorí odhlasovali novú parkovaciu politiku, až šiesti nebývajú v tej mestskej časti,

ktorú zastupujú. Samozrejme, parkovanie na sídliskách treba riešiť, ale zákonne. Ľudia by sa mali zaregistrovať do parkovacieho systému a mesto by malo každému žiadateľovi na byt prideliť jedno odstavné miesto bezplatne a pre návštevy vyznačiť parkovacie miesta, ktoré budú spoplatnené. Pokiaľ má niekto druhé auto v domácnosti, bude sa musieť postarať o odstavenie svojho auta mimo bytu, takýto komfort si Martin zatiaľ dovoliť nemôže, aby prideloval parkovacie miesta aj pre ďalšie autá v domácnosti. Následne by sa mali vybudovať parkovacie domy, ak o miesta v nich bude záujem, prípadne ďalšie parkovacie plochy, ktoré by mohli byť spoplatnené. Toto by bolo riešenie parkovania na sídliskách v medziach zákona. Verím, že mesto od 1. mája nebude napriek osadeným značkám vyberať poplatky.“

Autor: (Pčh)

„Pešie plateau je v havarijnom stave“

Zdevastovaný je aj samotný vstup na pešiu plošinu. Foto: pt

Hoci Peter Török už dva a pol roka nie je činný vo verejnom živote ako komunálny poslanec, aktívne sa stretáva s občanmi mestskej časti Záturčie.

„Ludia ma oslovujú s otázkami, potrebami, podnetmi z ich bežného života v MČ. Trápi ich sústavný neporiadok okolo smetných nádob a recyklačných kontajnerov, nakoľko tieto sú často preplnené z dôvodu slabej frekvencie vývozu. Sú znepokojení zvýšeným pohybom neprispôsobivých občanov a asociálov, po ktorých je potrebné časté upratovanie a odpratávanie ich nazbieraných „klenotov“. Takisto aj tínedžeri, keďže nemajú možnosť využitia, tak sa do neskorých hodín zgrupujú a správajú sa hlučne, neraz až neprístojne, čím narušujú pokojné bývanie,“ hovorí pre MN P. Török (žije v Záturčí 27 rokov

a v troch po sebe idúcich volebných obdobiach 2006 až 2018 bol členom MsZ v Martine) a následne pokračuje v glosovaní ďalších tém.

PEŠIA PLOŠINA: „Pešie plateau je v havarijnom stave. Stavebné konštrukcie sú zdegradované, z betónových konštrukcií trčí výstuž, na viacerých miestach zateká, spodné priestory, ktoré využívajú podnikatelia, sú zatečené, množia sa plesne, schodiská sú zničené, hrozi riziko úrazu. Proste, je to celé vo veľmi zlom technickom stave. V minulosti sa tam už stali úrazy, dokonca aj smrteľný. To sa mesto doteraz nepoučilo? Podľa mňa už dávno mal byť urobený statický posudok a návrh riešenia jeho rekonštrukcie. No hlavne by malo vedenie mesta vyčleniť financie na komplexnú rekonštrukciu. Je tam totiž veľa nevyužitých priestorov, avšak vzhľadom na tento stav, čo

ja viem, nemajú o to podnikatelia záujem, čím upadá kúpna sila a rozvoj podnikateľských činností v Záturčí.“
ŠPORT, ODDYCH: „Myslím si, že športovisk je na rozlohu nášho sídliska dost, ale možno by sa zišiel ešte aj nejaký bežecký ovál, prípadne plocha pre vyznávačov kolieskových korčulí. Čo v Záturčí chýba, to je určite park, rovnako aj viac zelene vo forme drevín, ktoré v lete poskytujú príjemný tieň na oddych. Veľmi pozitívne som prijal aktivitu našej MČ vo forme realizácie oddychových lavičiek. No forma a kvalita ich osadenia už podľa mňa lichotivá nie je. Výškovo sú každá iná, osadené sú už na pohľad krivo, atď. Myslím si, že za 250 eur za kus by mali vyzerať trochu inak. Ten, kto túto zákazku riešil, si mal dať aj tú námahu, aby si odkontroloval kvalitu osadenia a prevedenia. Vy by ste za takéto dielo zaplatili?“

NOVÝ MARTIN: „Tento lokalite už dlho nikto nevenuje pozornosť. Nedostatočná občianska vybavenosť, nedostatočné verejné osvetlenie, absencia mestskej hromadnej dopravy, nedostatočná zimná údržba, nevyhovujúce prístupové komunikácie. Napríklad jednou z prístupových ciest do danej lokality je Hlboká ul. Tá svojím profilom absolútne nespĺňa parametre obojsmernej komunikácie. Pri počte rezidentov danej lokality a predpokladanom celkovom počte si myslím, že by sa týmito vecami mali kompetentní konečne začať zaoberať.“

Autor: (f'ch)

Osobnosti

Fedor Fridrich Ruppeldt

(* 1. 6. 1886, Lipt. Sv. Mikuláš – † 25. 8. 1979, Žilina) - publicista, kultúrny historik, prekladateľ, hudobník, politik a ev. biskup. Čestné občianstvo mesta Martin mu udelili už r. 1927, obnovené r. 2011 za propagovanie martinskej Deklarácie slovenského národa a šírenie dobrého mena mesta. Pochádzal z rodiny učiteľa. Študoval v Oberschützene, Šoproni, Viedni a Lipsku. V r. 1910 a 1911 strávil dva semestre na teologickej fakulte v Edinburghu. Pôsobil ako kaplán o.i. vo Vrútkach, Turč. Sv. Martine. V Sučanoch bol zvolený za farára a potom odišiel do Žiliny. Už v mladosti aktívny v národnom hnutí, signatár Martinskej deklarácie, 1919 organizátor a poľný kurát Zboru turč. dobrovoľníkov, blízky spolupracovník M. Hodžu, stúpenec regionalizmu. Poslanec Národného zhromaždenia. Aktívny proti politike Slovenského štátu, proti vyhánaniu neslovenských národností a proti schváleniu protizidovských zákonov a deportáciám Židov. Pôsobil v občianskom odboji. Za svoje aktivity za vojny bol viackrát odsúdený. V roku 1947 sa stal biskupom Západného dištriktu ev. cirkvi a. v. Bol spoluzakladateľom Svetovej rady cirkvi (1948), aktívny vo viacerých svetových organizáciách. V 50. rokoch bol perzekvovaný a 22. júna 1962 nespravodlivo odsúdený na 18 mesiacov väzenia za rozvracanie republiky. Z jeho rozsiahleho a mnohostranného diela vynikajú o.i. politické a kultúromohotivé práce, v ktorých zdôvodňoval vytvorenie hospodárskeho, kultúrneho a politického centra v Turci (Hlavné mesto Slovenska, 1919; Národná koncentrácia, 1926; Koncentračné snahy slovenské do roku 1918, Krajinská správa a koncentrácia (obe 1928); Teraz alebo nikdy, 1945 a i.). Po F. Ruppeldtovi je pomenovaná ulica v Jahodníkoch. Je považovaný za jednu z najvýznamnejších osobností Slovenska 20. stor. a významnú osobnosť európskej kultúry.

Zdroj: Lexikón osobností Martina, litcentrum.sk, foto: archív

Na margo parkovacej politiky

Peter Török

„Najprv som to bral ako zlý vtip, ktorý sa však postupne zmenil na trpkú skutočnosť. V tejto ťažkej dobe chce vedenie mesta ťahať ľuďom z vrecka peniaze za falošný prísľub imaginárneho parkovacieho miesta? Nestresujme našich občanov. Aj tak toho už má každý dost, hlavne v tejto nie ľahkej situácii, ktorá nás vyčerpáva dennodenne ohľadom pandémie. Nerozumiem, ako takýto

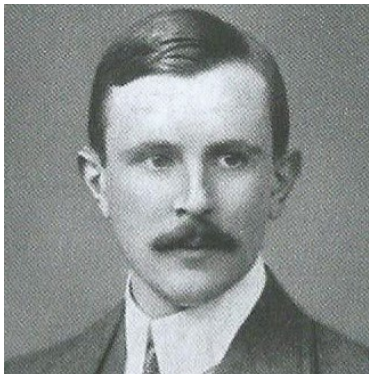
návrh vôbec mohol prejsť schválením mestským zastupiteľstvom. To naozaj ide občan doplatiť na neschopnosť vedenia mesta zabezpečiť parkovanie? Ved' jestvujúce parkovacie plochy boli väčšinou vybudované ešte za minulého režimu, ktoré mali slúžiť bezplatne občanom nášho mesta. To tými 35-timi eurami sa ideme skladat' vedeniu akciovej spoločnosti Turiec? Táto akciovka je dlhodobá v strate. Mala by ukončiť svoju činnosť na pôde mesta Martin! Keďže v jej predstavenstve a štruktúrach sú poslanci mesta Martin, nie je to náhodou konflikt záujmov?

Mestská časť Záturčie dostávala v minulosti cca 70 000 eur mimo rozpočtu mesta, a to z prenajatých parkovacích zábran, ktoré MČ využívala v minulosti na opravy chodníkov, cestných komunikácií a budovanie nových parkovacích miest a pod. O tieto peniaze ide MČ prísť, nakoľko v zmysle tej ich novej parkovacej koncepcie prešli aj tieto financie do správy akciovky Turiec? Nebude tých 70 000 eur ročne mestskej časti chýbať? Prečo to poslanci dopustili?“ informuje MN Peter Török.

Autor: (f'ch)

Osobnosti

Robert W. Seton-Watson

Škótsky historik a publicista, slovakofil a maticiar, pseudonym Scotus Viator (*20. 8. 1879 Londýn - †25. 7. 1951 ostrov Skye, Škótsko). V roku 2011 mu bol in memoriam udelený titul Český občan mesta Martin. Narodil sa do bohatej škótskej rodiny, známej obchodnými aktivitami vo Východnej Indii. Vďaka zdedenému bohatstvu a zárobkom sa mohol z neho stať filantrop, ktorý finančne pomáhal slovenským študentom a neskôr aj zahraničnému česko-slovenskému odboju proti maďarskému šovinizmu, za oslobodenie a vznik ČSR. Jeho teoretické štúdiá a cesty po Slovensku sa mu v roku 1924 stali námetom k napísaniu a vydaniu knihy „Nové Slovensko“, v ktorej poukazyval na chybné kroky čs. vlád a slovenského opozičného hnutia, ale predstavil aj svoje premyslené úvahy o vtedajšom, i budúcom Slovensku. Osobitne ho zaujímal otázka samosprávy Slovenska. Autonomistické návrhy Slovenskej ľudovej strany (SLS) považoval za neaktuálne a nepremyslené, no taktiež ostro odsúdil pražský centralizmus. Prikláňal sa skôr k vyššej forme decentralizácie – vo forme západoeurópskej federácie. O.i. navrhoval viac decentralizovať župy, ale aj udržať a výrazne rozšíriť právomoci Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska. Citlivo vnímal aj nacionálne problémy česko-slovenských vzťahov. Setona-Watsona fascinovalo, že počas prvých štyroch rokov po vzniku ČSR sa udieli v slovenskom školstve priam revolučné premeny, ktoré nemali v európskom priestore obdobu, a uvádzal konkrétne návrhy na skvalitnenie školstva. Špeciálnu pozornosť venoval aj hospodárskym a sociálnym témam Slovenska. Slovensko – i Martin, osobitne Maticu slovenskú - navštívil v júni 1919, v máji 1923, máji a júni 1928. Filozofická fakulta UK mu v r. 1928 udelila Český doktorát filozofie.
Zdroj: fb/ukinslovakia, sav.sk, uniba.sk, matica.sk, foto: archív

V Priekope spokojnosť, ale rodiny očakávajú viac

Územne najväčšia mestská časť prežíva v posledných rokoch rozvoj najmä v centrálnej časti. Pravdepodobne tu pribudlo najviac bytov z celého Martina. No má to aj druhú stranu mince – a to je prostredie, zeleň, parkovanie... Preto sme sa spýtali občanov na ich názory a postrehy.

Gabriela Mesárošová:

- Bývame v Priekope necelé dva roky. Musím povedať, že sa tu býva dobre, len tu strašne chýba viac aktivít, možností pre deti a mladé rodiny. Pri nás nie je vôbec nič. Máme sedemročnú dcérku a skoro trojročnú a nemáme kam chodiť. A keď niekam prídeme, je tam strašne veľa detičiek a nič z toho nemáme, lebo musíme veľa čakať, keď sa chceme hrať. A čo sa týka parkovania, to je tu už úplne zle. Málo miesta a keď aj chceme niekde zaparkovať, je problém. Mali sme aj parkovacie miesto, no keď sa začala korona, museli sme to zrušiť. Keď teraz sledujem, čo sa deje okolo parkovania v Martine, že sa za parkovacie miesto bude platiť, to mi pripadá trochu zvláštne. Na dnešné pomery mi to pripadá trochu príliš. Keď sledujem vývoj v Priekope, nemám pocit, že by sa tu menilo niečo k lepšiemu; a čo sa týka prispôbovania prostredia pre rodiny, to vôbec. Je toho tu pre rodiny málo, stále sa stavajú len ďalšie a ďalšie domy namiesto toho, aby sa urobilo nejaké detské ihrisko. Celkove je tu fajn, sme tu spokojní, ale mysleli sme si, že to bude trochu prijateľnejšie pre rodiny.

Aby sme nemuseli chodiť do centra alebo do Vrútok, napr. vo Vrútkach na konečnej som si všimla, že je to tam prispôbené pre deti, aj pieskovisko, preliezačky, jemný štrk. Tu okolo nás nič podobné nie je.

Jozef Mat'ovčík:

- Dobre sa v Priekope býva, ibaže ja bývam na 3. poschodí a chýba výťah. Už sme všetci zostarli. Keď sme sa nasťahovali, bral som po tri schody, teraz si musím tri razy oddýchnuť, kým vyjdem na 3. poschodie. Celkove spokojnosť, všetko funguje. No ale chodníky by mohli poopravnovať. Niečo sa aj urobilo, no inde zas nie. Ako asi všade. Ale napr. Zelenú ul. čistia furt. Má to v Brantneri na starosti Frído Salva a starajú sa.

Ivan Jesenský-Petruš: – Bývam tu 35 rokov, nasťahoval som sa sem ešte vtedy, keď to tu bolo jedno veľké stavenisko. S veľkou nevlôou, lebo je to všade d'aleko, ale nakoniec sme si zvykli. Čo sa týka života v Priekope a rozvoja, trochu to cítiť, že sme na okraji Martina. Niekedy si myslíme, že nepatríme ani do Vrútok, ani do Martina. V športovej terminológii sa hovorí, že je tu veľká rivalita – ale ja by som nemal nič proti tomu, ani keby sa tieto mestá spojili. Malé mesto - menej peňazí, väčšie mesto, viac peňazí. Ja nie som náročný človek, ja som tu celkom rád, aj tam, kde bývam. Príroda okolo, aj ďalej je v pohode. Návyky ľudí zmeníme, musia sa sami naučiť, aby tu nebol všade bordel, fľašky v prírode...

A zahusťovanie zástavby – zahusťí sa len toľko, koľko sa dá, potom sa už nebude dať. Tie bytovky sú omnoho krajšie, ako predtým, aj táto, čo vznikla prestavbou pustného bývalého hotela. Mladí ľudia budú splácať úvery do konca života, ale majú kde bývať.

Peter Holma:

- Ja bývam na Uzlovskej ulici, od roku 1976. Býva sa tu dobre. Je tu pokoj, ticho. K tej novej výstavbe sa nevyjadrujem – nechodím tam, obchody mám aj na Priekopskej. Uvidíme, čo bude teraz na Zelenej mieste fitka, ktoré vraj skrachovalo. Kúsok od nás zbúrali bývalú škôlku a má tam byť nejaká bytovka, ale aká, neviem. Ja som v Priekope spokojný. Len tí poslanci..., neviem... Narozprávajú - a potom ich celý rok nevidíš. Ale čo ma minule zarazilo a veľmi mrzí, to je zlý stav kostola v Priekope (Kostol povýšenia sv. kríža – pozn. red.) Je to úžasná architektonická pamiatka! Zvonku to vyzerá hrozne, ale zdnuhá – to je nádhera! S tým by bolo treba niečo robiť. Sú tam dáki dobrovoľníci, ktorí by chceli s tým čosi robiť, ale tam by mal aj štát niečo urobiť. Bola by škoda, ak by sa to malo rozpadnúť. Veď je to pamiatka z roku 1772. Nie je to škoda? Nikto sa o to nestará, je to zamknuté. Bolo by to dobré zachovať ako kultúrnu pamiatku, občas tam niečo zorganizovať... Priekopa nemá takýto priestor, voľakedajší obecný úrad slúži dávno iným účelom.

Autor, foto: M. Beňadik

Nejde mi ani tak o peniaze – ako o spravodlivosť

Ivan Jesenský-Petruš

Občas si pozriem zastupiteľstvo, aj dnes som pozeral. No novú parkovaciu politiku som zaregistroval už skôr. Ja mám trochu obavu, že keď aj od nás vyberú tých 35 eur, nič sa nezmení. Viem, že by to malo ísť na tie parkovacie domy, ale také mám skúsenosti (a nielen pri parkovaní), že len vyberajú poplatky, vyberajú, ale za roky, čo

tu bývam, sa tu nič nezmenilo. Nepríbúdajú miesta – ale jednoducho ani niet kde. Bývam v bytovke so 44 bytmi a parkovacích miest je tam strašne málo. Okrem toho sa o to nik nestará, betón degraduje, čas, zima a mráz robí svoje... Možno 20 rokov sa tam neurobilo nič. A keď si zoberieme, že polovica miest je spolpatená, keď prídem z roboty, nemám kde zaparkovať. Ročne platiť za toto tých 35 eur? Neviem... A parkovacie domy – neviem si ani predstaviť, kde by sa budovali. Neviem o nich vôbec nič. Možno keby bol napr. na lúke, kde bolo ihrisko. Inú takú

veľkú plochu tu v Priekope nevidím. Možno by to bolo riešenie, aj za cenu platenia za také parkovanie. Ale ja očakávam hlavne zmenu v systéme v tom zmysle, že ak niekto vlastní dve-tri autá, iný má pri bytovke podnikové auto - že toto musia najprv riešiť. A myslím si, že rozdiel medzi prvým a druhým autom by mal byť výrazný. Pre mňa to nie je ani tak otázka peňazí, skôr mi ide o nejakú rovnosť, spravodlivosť. Ak to bude výrazne odlišené, to mi sedí, nemám s tým problém.

Ivan Jesenský-Petruš

Prejav nespokojnosti občanov formou petície, protestného trúbenia a kritických príspevkov Parkovacia politika sa bude riešiť na mimoriadnom zastupiteľstve

Protest pred mestským úradom (29. apríla) s ohlušujúcim trúbením áut. Foto: lch

Top téma posledných dní v martinskej verejnosti, ktorou je zmena parkovacieho systému, zatienila všetky body programu zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Martine, ktoré sa na tradičnom mieste (veľká zasadačka mestského úradu) konalo 29. apríla.

PROLÓG SCHÔDZE

Keďže parkovanie v meste Martin malo od 1. mája začať fungovať v inom režime ako doteraz (občania sú pobúrení tým, ako je nový parkovací systém nezvládnutý, mnohí z nich doteraz nedostali odpovede na svoje otázky, aj preto petíciu podporilo už viac ako 3500 ľudí – a ďalší pribúdajú), časť poslancov sa snažila doplniť program schôdze o tieto body:

a) návrh na odvolanie predsedu predstavenstva Turiec, a. s., Miroslava Lepetu, b) diskusia o parkovacej politike mesta Martin, c) zrušenie uznesení z decembra 2020 o parkovacích domoch a nových poplatkoch za parkovanie, čo by bolo spojené aj s prerokovaním petície občanov, d) diskusia o spoločnosti Turiec, e) začatie diskusie o parkovaní na území mesta Martin. Poslancov hneď na úvod schôdze napadlo to, že súčasne so štartom

aprílového rokovania MsZ sa iba o pár metrov ďalej uskutočnil hlučný protest občanov, ktorí ako šoféri vytrvalo trúbili na svojich autách niekoľko minút. No napokon ani jeden z týchto dopĺňujúcich návrhov nezískal dostatočnú podporu zastupiteľstva. Stanovisko mestskej rady (22. apríla) hovorí o tom, že sa objavilo množstvo odborných pripomienok, ktoré je potrebné opätovne právne prehodnotiť a následne zapracovať do nového znenia všeobecne záväzného nariadenia č. 103. Na portáli mesta Martin je uvedené, že naďalej bude pokračovať registrácia žiadostí o rôzne formy parkovania, ale až do platnosti VZN nebudú voči občanom uplatňované žiadne sankcie a pokuty na rezidentský typ parkovania. Takže celý proces spolplatenia sa posúva.

PŮVODNÝ PROGRAM

Poslanci schválili pôvodný program. V rámci neho napr. odsúhlasili návrh na uzatvorenie zmluvy o budúcej kúpnej zmluve na odpredaj nehnuteľného majetku vo vlastníctve mesta Martin do vlastníctva spoločnosti Stredoslovenská distribučná za účelom vybudovania kioskovej trafostanice, t. j. súhlas na odpredaj časti pozemku pre SSD pod trafostanicu k výstavbe Lidl

Záturcie. Schválili aj návrhy – na odňatie nehnuteľnosti zo správy CVČ Kamarát (budova advokátskej komory) a na vloženie nehnuteľnosti do správy CVČ Kamarát (prevádzková budova amfiteátra), ako aj žiadosť na zmenu v sieti škôl a školských zariadení SR, ktorá spočíva v zmene adresy CVČ, z Ul. A. Kmeťa 22 na Ul. Šoltésovej 25 v Martine k 1. augustu 2021. Poslanci podporili aj žiadosť o nenávratný finančný príspevok z Integrovaného regionálneho operačného programu na projekt Revitalizácia Námestia protifašistických bojovníkov (spolufinancovanie mesta vo výške 33 934 eur z celkovej sumy 678 684 eur). MsZ schválilo záverečný účet a celoročné hospodárenie za rok 2020. V ďalšej časti zastupiteľstvo vyjadrilo súhlas s predkladanými informatívnymi správami o činnosti a hospodárení za rok 2020 spoločností Retas, SŠZMM, Kultúrna scéna Martin a dobrovoľných hasičských zborov. Návrh zmeny rozpočtu mesta Martin na rok 2021 bol stiahnutý z rokovania.

Katarína Thomková. Foto: lch

VYSTÚPENIE OBČANOV

K parkovacej problematike sa plénum vrátilo po vystúpení dvoch obyvateľov. Jedna z nich, Katarína Thomková, zaujala obsahovou náplňou svojho kritického príspevku a argumentačnou schopnosťou. „Takto nemôžeme ďalej fungovať. Komunikácia viazne, stavajú sa barikády. Konceptcia nebola komunikovaná, nebola pripravená,

ani predstavená občanov, aby túto nepopulárnu záležitosť spracovali a pochopili, lebo spolplatenie parkovania nikto nevíta s otvorenou náručou. Chceme vedieť, čo za to dostaneme, ak nám siahnete do peňaženky. Prečo sme si nezobrali vzor, kde to funguje, prečo sme to nevykúšali modelovo najskôr v jednej mestskej časti? A až potom, keby sa to ujalo, rozšírili na celé mesto. Výzvam, aby sme si sadli za okrúhly stôl a hľadali vhodnejšie riešenie. Zriadme na tento účel komisiu, by boli poslanci, odborníci, profesionáli i občania. Máme tri požiadavky. Otvorme znovu túto problematiku, skúsme to lepšie, aby to bolo priechodné pre obe strany. Žiadame tiež vyvodenie personálnej zodpovednosti za pochybenie zo strany Turiec, a. s., ako aj odštartovanie informačnej kampane vo veci regulácie parkovania, čo by nemalo byť problémom pre mesto, ktoré má veľa možností, ako to zrealizovať. Hodit' leták do schránky, to naozaj nestačí,“ povedala K. Thomková.

NÁVRAT K PARKOVANIU

Poslanci si tri návrhy K. Thomkovej osvojili a boli s jej súhlasom predložené ako návrhy na uznesenie:

- 1.) Zrušenie dodatku č. 3 VZN č. 103 a postupné zapracovanie kompromisných riešení do nového VZN.
- 2.) Vyvodenie personálnej zodpovednosti za nezvládnutie zavedenia regulácie parkovania v meste Martin.
- 3.) Otvorenie masívnej komunikácie smerom k občanom v termíne do 30. júna 2021.

Vzápätí Martina Harajdičová (vedúca oddelenia právnych služieb MsÚ) pripomenula, že zrušenie dodatku č. 3 nie je možné. Aj preto prvý bod nemohol v zastupiteľstve pri hlasovaní uspieť, neprešiel ani druhý, zelenú dostal len ten tretí ohľadne odštartovania masívnej komunikačnej kampane. Poslanci napokon ukončili tému parkovania tým, že odsúhlasili návrh na toto uznesenie: zvolať v čo najkratšom čase zasadnutie MsZ s jediným bodom rokovania, a to riešenie parkovacej politiky mesta Martin (s neobmedzenou dĺžkou vystupovania poslancov v rozprave).

Autor: Ľubomír Chochula

Internetová TV Slovan má celoslovenský záber, ale plánuje reflektovať aj „rodný“ Martin „Základ: sloboda a kritické myslenie“

Peter Kotlár

Na úvod stručne predstavenie internetovej TV Slovan: MUDr. Peter Kotlár, majiteľ TV Slovan: - Televízia Slovan je spravodajsko-publicistický a vzdelávací servis, televízia, teda nami v zámere zakotvená vďaka o lepšom svete a jej prenos na diaľku. Hoci si nás nemôžete zatiaľ pozrieť v „čiernej“ skrínke na stene v obývačke, máte možnosť nás však sledovať priamo v telefóne v aplikácii Televízia Slovan, alebo priamo na našej webovej stránke www.televiziaslovan.sk.

Televízia je ďaleko od vašej profesie - ako sa v nej prejavuje, že ste lekár?

- Som lekár so špecializáciou v odbore ortopédia a telovýchovné lekárstvo. Teraz som ortopédiu trochu utlmil, ale telovýchovné lekárstvo som si nechal, starám sa napr. o veľké kluby ako FK Poprad alebo AS Trenčín, to sú 800-900-členné kluby. Takže na otázku: Prečo televízia? - je odpoveď: To bola vízia štyroch rokov. Keď mám víziu, pustím sa do toho, hoci to možno vyzerá spočiatku nereálne. Až ex-post som si uvedomil, že práve v tomto sa prejavili niektoré moje charakterové vlastnosti. Súvis s profesiou vidím (napriek iným nedostatkom ☺) vo svojej povahovej čрте nepodplateľnosti. Ja neznesiem nespravodlivosť. Ortopédia je taká sféra, kde boli úplatky na demnom poriadku a ja som proti tomu vždy veľmi hlasno bojoval. Zažil som to v Žiline, i v Martine. Z toho dôvodu som si otvoril svoju ambulanciu, ktorá fungovala naplno 12 rokov. Sedemapoltisica pacientov hovorí za všetko. Počas svojej praxe som ani raz nepredpísal liek - snažil som sa všetko riešiť režimovo a odporúčaniami, zmenou niektorých povahových vlastností pacienta. Alternatíva v medicíne fungovala perfektne - a alternatíva v médiách, ukazuje sa, tiež funguje. Stále je tu priestor na nový spôsob vyjadrovania a kritického myslenia, pohľadu na veci.

Vysielateľov TV programov je na Slovensku registrovaných (celoplošných, regionálnych lokálnych a digitálnych) asi 250. Prečo ste sa rozhodli prísť ešte s vašim projektom novej internetovej televízie? Z čoho je/bude TVS financovaná?

- Založili sme celoplošnú televíziu v tejto

podobe preto, aby sme sa dostali do širšieho povedomia. Museli sme splniť kritériá ako veľké televízie a ukázali sme sa ako hodnoverní partneri. Od začiatku sme počítali s tým že budeme tzv. aplikáčna TV, teda vysielajúca cez internet či mobilné aplikácie. Máme teda dva veľké produkty, a to je notifikačné spravodajstvo v telefónoch (ak si človek predpláti mesačné vysielanie); druhý produkt je internetová TV, ktorá funguje od začiatku apríla a počet abonentov stúpa. Záujem je veľký. Tri mesiace sme vysielali zadarmo a niektoré relácie dosiahli sledovanosť až 100 000 sledovateľov, čo je pomerne veľké číslo. Nepredpokladal som, že dosiahneme toľko divákov. TV Slovan bola financovaná z vlastných súkromných zdrojov a jej ďalšia činnosť závisí od toho, či na trhu bude záujem o takýto druh média a štýl. Záujemca, ktorý má záujem sle-

buselský aj čínsky vietor, na také malé územie máme všetko potrebné k tomu (lesy, polia, vodu, rodinu, mozgy), aby sme vystupovali navonok suverénne.

Čo už máte v programovej ponuke a čo ešte pripravujete? (Máte relácie Naživo, Nosce te ipsum...)

- Spolu s Martinou Šimkovičovou moderujeme Spravodajské súhry, bez ktorých by TV postrádala plynulosť a profesionalitu. Martina vedie debaty, dalo by sa povedať, že je hlavnou tvárou TV Slovan. Ja sa podieľam väčšou mierou na relácii Nosce te ipsum - Poznaj sám seba, kde sa snažím s múdrymi ľuďmi veľmi nekompromisne rozvíjať kritické myslenie a prinášať pragmatické závery z každej témy, o ktorej diskutujeme. Je to pokus, pri ktorom analyzujeme negatívne charakterové vlastnosti, podávame návrhy na ich odstránenie,

Martina Šimkovičová (vpravo) a Peter Kotlár

dovať naše vysielanie, zaplatí poplatok 3,33-3,98 euro, podľa toho, aký typ sledovania mu vyhovuje. Rovnováha musí byť, nič nie je zadarmo a keďže neponúkame na predaj reklamný čas ani priestor na politickú propagáciu, naše financovanie je závislé od záujmu abonentov o takéto médium. Televízia bude financovaná výlučne z predaja aplikácie a prístupu na web. Zatiaľ to stačí. Samozrejme, dá sa to posúdiť až po 2-3 mesiacoch, zatiaľ je záujem väčší, ako som si myslel. Všetci môžu dostať u nás priestor zadarmo, ak majú občanom čo povedať.

Vaše zdôvodnenie na stránke TVS hovorí o „pronárodnej a proslovenskej“ televízii - ako chápete tieto pojmy?

- Tu by som chcel zdôrazniť, že tieto pojmy sa snažíme naplňať len v zmysle zachovania suverenity Slovenska. Hoci s našou vlajkou máva americký, ruský,

popisujeme neviditeľný svet a snažíme sa o ponúknutie všetkých možných ideologických vhládov do problematiky, okrem iného aj zdravia. Tento vzdelávací prvok je jedným z dominantných zámerov TVS, pretože kým nepoznáme sami seba, nemôžeme zúšľachtiť našu povahu, našu letoru. Bez tohto vzdelávacieho procesu sa nemôže človek osobne zlepšiť a spoločnosť sa zlepšuje na základe osobného, nie kolektívneho, napredovania.

Doterajšia skladba programov a najmä rozhovorov jasne ukazuje politickosť vašej TVS. Uvádzate, že chcete „poskytnúť priestor pre slobodného občana a kritické myslenie“ - máte na mysli svoj vyhranený názor na slobodu prejavu, alebo budete podporovať aj objektivitu informácií v spravodajstve a pluralitu v publicistike?

- Pluralita informácií je u nás zaručená, skôr je problém v polarite názorov, ale to už je osud každého jednotlivca a média. Neexistuje médium, ktoré je nezávislé, pokiaľ vyjadruje vlastné postoje. Sloboda prejavu je u nás zaručená, každý sa prezentuje sám za seba, prezentuje svoje pohľady, ponúka vlastné skúsenosti, a tak to má byť. Priestor poskytujeme nielen politikom, ale každému občanovi, ktorý vie prispieť radou k obecnému blahu.

Máte ambíciu poskytovať aj spravodajstvo, alebo sa budete sústreďovať na publicistiku, najmä rozhovory a besedy?

- To, čo my poskytujeme, nemôžeme v rámci zachovania objektivita a žurnalistických pojmov označiť za čisté spravodajstvo. Prezentujeme tam aj svoje názory. No našou zásadou je aj apolitickosť, hoci v prvých vysielaniach má divák pocit, že hosťami sú len opoziční poslanci. My nemáme sympatie k žiadnej politickej strane. Platí, že pozvanie do vysielania dostali aj koalíční poslanci, pre nás je dôležité, aby priorost dostali obe strany. Keďže aj zo strany oligarchov aj mainstreamových médií sú od počiatku vyvíjané tlaky, posledné vysielania sú dôkazom toho, že sa nevzdávame. Snažíme sa presadiť na mediálnom trhu v skromnom šate; ale s doplnkovým obsahom. Naša televízia má byť v podstate spravodajsko-publicisticko-vzdelávacím servisom. Dávame priestor politikom - i obyčajným ľuďom, právnikom i lekárom. Na naše vysielanie nechodia ľudia pripravení, nevedia, aký okruh otázok dostanú.

Máte v pláne aj regionalizovať vašu programovú ponuku, alebo budete venovať priestor len celonárodným resp. celoštátnym témam?

- Keďže som synom môjho otca a môj otec sa počas svojho života vždy usiloval o rozvoj mesta podporou v rôznych oblastiach spoločenského života, rovnako aj ja chcem zviditeľniť prácu ľudí pre spoločnosť formou prezentácie prostredníctvom TV Slovan. Veľký dôraz však kladiem na objasnenie niektorých starších aj v súčasnosti prebiehajúcich káuz (prípadne, na ktoré nás občania Martina upozornia), ktoré doslova kradnú z verejných zdrojov a slúžia pre obohatenie jednotlivcov v našej krásnej „záhradke“. My sme „strážne psy“ a túto úlohu si budeme vždy plniť. Budeme ich činnosť sledovať a výsledky budeme zverejňovať.

Pripravil: Michal Beňadik, foto: archív TVS

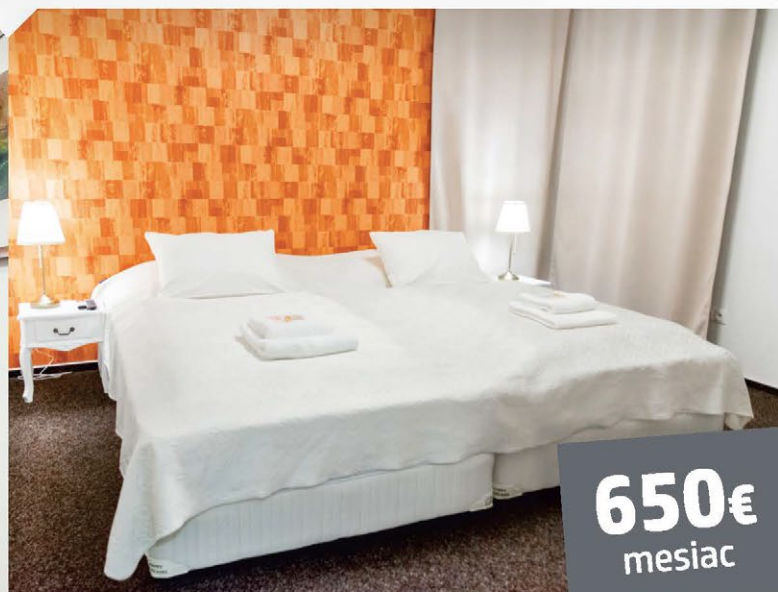
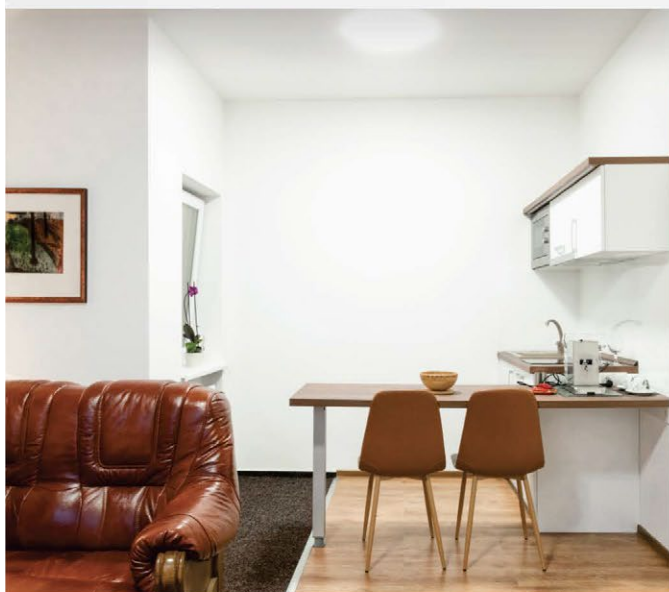
Opäť otvárame Penzión Ľadoveň

- nová terasa
- nové chutné menu
- lákavé prekvapenie pre zákazníkov

10.5 2021

VILLA CENTRUM

650€
mesiac

☎ 0949 012 341
✉ sprava@villacentrum.sk
🌐 www.villacentrum.sk

- ✓ Prenájom na **komplet zariadený apartmán s wifi**
- ✓ **TV so 75"** obrazovkou, **kuchyňa, WC a kúpeľňa s rohovou vaňou**
- ✓ **Parkovanie** pre jedno auto **priamo pri dome**

Uzavrel sa čas pred nesmrteľnosťou Dr. Tomáša Winklera

Tomáš Winkler, literárny historik, redaktor, publicista, prozaik

V Bratislave v pondelok 19. apríla zomrel literárny historik, kritik a prozaik PhDr. Tomáš Winkler. Je viac ako symbolické, že agentúra TASR to potvrdila z Matice slovenskej, inštitúcie, v ktorej strávil veľkú časť zmysluplne prežitého života. Teda, presnejšie, keď mohol, lebo nie vždy tak bolo...

Tomáš Winkler sa narodil 3. 1. 1940

v Lopeji. Po stredoškolskom štúdiu v Žiline absolvoval Vysokú školu pedagogickú v Bratislave a ako perspektívny a pracovitý odborník na základe úspešného konkurzu zamieril do Matice slovenskej v našom meste. Tu, až na roky normalizácie, celý život zmysluplne pôsobil a stál pri viacerých priekopníckych činoch. Pracoval v literárnom archíve,

neskôr sa stal riaditeľom Slovenskej národnej knižnice, zástupcom šéfredaktora časopisu *Matičné čítanie*. Pre svoje občianske postoje v poauguste 1968 musel z Matice odísť (aktívne stál napríklad pri protiokupačných Národných novinách vydávaných v Martine) a miestni mocní sa postarali, že nesmel byť verejne činný a nesmel publikovať. S ťažkosťami, ale predsa sa zamestnal aspoň ako robotník a neskôr dispečer na stavbách priehrad Liptovská Mara a Čierny Váh, ošetrovateľ v Psychiatrickej liečebni v Sučanoch a potom aj redaktor vo vydavateľstve Osveta v Martine, kde redigoval zdravotnícku literatúru. Po novembri 1989 sa zmenili pomery v našej spoločnosti a Tomáš Winkler sa mohol v roku 1990 opäť vrátiť do Matice slovenskej. Spoluzakladal *Slovenské národné noviny* a *Slovenské pohľady* (zástupca šéfredaktora a šéfredaktor), bol vedeckým tajomníkom MS. Venoval sa výskumu dejín MS, na túto tému

napísal napríklad dvojzväzkovú knihu *Matica slovenská v rokoch 1919–1954*. Z jeho viacerých monografií, venovaných významným osobnostiam národných dejín, spomenieme aspoň historickú knižnú esej o Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi *Perom a mečom* a či mimoriadne hodnotné knihy literatúry faktu *Cesty na popraviisko* a *Kto proti osudu* (napísané spoločne s Petrom Štelingerom), biografické rozprávanie o posledných chvíľach slovenských spisovateľov *Čas pred nesmrteľnosťou*. Kvalitné čítane ponúka aj román *Dlho budeme mŕtvi*, autentické svedectvo o živote politiky a spoločensky prenasledovaných v rokoch normalizácie a odohráva sa v mnohom práve v turčianskych reáliách opisovaných čias. Mimoriadne plodná a zásadná je Winklerova kultúrna a spoločenská publicistika, esejistika a literárna kritika, scenáre pre rozhlas aj televíziu...

Autor: Igor Válek,
foto: archív T. W.

80. výročie vzniku SNK

Mal to byť palác vedy, literatúry, umenia a kultúry

Koncom apríla, respektíve začiatkom mája uplynulo 80 rokov od konštituovania Slovenskej bibliografickej spoločnosti a Slovenskej národnej knižnice (SNK). Obe vznikli v Martine – v lone Matice slovenskej (MS). Keďže tieto výročia tvoria historický rámec Martina ako kultúrneho centra a keďže v súčasnosti nebadat' nijakú aktivitu, aby sme si ich pripomenuli, uverejňujeme text bývalého vedúceho pracovníka SNK, predsedu Rady národnej kultúry Petra Cabadaja (krátený).

Koniec tridsiatych a prvá polovica štyridsiatych rokov 20. storočia boli obdobím, keď najstaršia slovenská inštitúcia – Matica slovenská – venovala maximálne úsilie všestrannému rozvoju edičnej, literárnej, prekladateľskej, výtvarnej, divadelnej a osvetovej činnosti, knižnej kultúre, vede a výskumu. Vďaka rozhladenosti, porozumeniu a ústretovosti matičného vedenia – osobitne Jozefa Cigera Hronského a Jozefa Cincíka – v tom čase žili a tvorili v Martine poprední spisovatelia, maliari, grafici, knižní dizajnéri, fotografi, scénografi, tlačiarenski odborníci...

Nebola teda nijaká náhoda, že sa na pozadí rôznych širokospektrálnych ideových konceptov, programov a vízií vyprofilovala línia esteticky pôsobivej martinskej knihy, dosahujúca európske parametre.

Knižnica ako súčasť moderného projektu

Integrálnou súčasťou tohto kultúrneho vrenia bolo aj presadzovanie myšlienky vzniku Slovenskej národnej knižnice. Slúži ku cti mužom, ktorí pred 80 rokmi rozvinuli ideu SNK, že hľadali moderné formy, ako pretaviť svoje zámery a celkovú kultúrnu atmosféru vtedajšieho Turčianskeho Sv. Martina do význam-

ného nadčasového projektu.

Od roku 1936 rezonovala na rozličných fórach čoraz naliehavejšie požiadavka organického zakomponovania národnej knižnice do štruktúr súvekeho kultúrneho života. Dňa 10. júla 1938 bol slávnostne položený základný kameň „paláca slovenskej vedy, literatúry, umenia a národnej kultúry“.

Vedno s prípravami projektovej dokumentácie na realizáciu „veľkolepého chrámu vzdelanosti“ venoval Cincík patričný záujem ďalším dôležitým otázkam. Príkladom je fundamentálny programový text s názvom *Národná knižnica v slovenskom organizme* (1941). Špeciálny dôraz v ňom autor kládol na výber sídla bibliotéky, pričom uviedol niekoľko zásadných argumentov na podporu idey, aby bol stánok

práve v Martine. „*Preto je len logické a zdravé, aby myšlienka uskutočnenia stavby Národnej knižnice slovenskej stala sa skutkom v ústredne položenom, prírodnom, horskom venci Turca, v tradičnom „meste slovenskej národnej kultúry a knihy“ – v Turčianskom Sv. Martine.*“

1. máj 1941

Slovenská národná knižnica s definitívnou platnosťou vznikla 1. mája 1941 – v roku osemdesiateho jubilea Memoranda národa slovenského (deň predtým bola založená Slovenská bibliografická spoločnosť). Delegáti ustanovujúceho valného zhromaždenia spolky SNK, konaného v budove Advokátskej komory v Martine, schválili jej stanovú, zvolili riadiace a kontrolné orgány, vytýčili najbližšie i dlhodobšie ciele a zámery. Aj na príklade osobnostného tvorivého vkladu a entuziazmu Jozefa Cincíka možno hodnoverne ilustrovať, že zložitý zápas o konštituovanie modernej národnej knižnice predstavuje vzácne svedectvo o konkrétnom matičnom, martinskom a celonárodnom časopriestore so všetkými jeho kladmi, ale i negatívami, protirečeniami a paradoxmi.

Peter CABADAJ, foto: archív autora

Návrhy Jozefa Cincíka na budovu a areál Slovenskej národnej knižnice

LECHAN-noviny

Fórum

- Fero, prečo si myslíš, že Deň víťazstva je 20. mája?
- Lebo vtedy som sa rozviedol.

Odpočuté v rodine na Eadovni

- Drahý, čo máš na mne najradšej, moje nádherné telo, alebo moju krásnu tvár?
- Tvoj zmysel pre humor.

Ulica D. Michaeliho a on

- Slečna, máte neodolateľnú vôňu. Čo ste pili?

Veršovanka, s.r.o.

Boleráz, boledva, boleráz,
pobozkaj ma, dievča,
zo päť ráz.

A čo vy? Len tak, medzi nami...

Sťažujete sa, že vás nemá nikto rád?

A čo vy sami?

P. S. : KOMUNÁLNE hlavybôle

KOVI(A)DLINA Márie Rajošovej

POVRÁVKY Petra Mišáka

O epigramoch

Vymýšľať si epigramy príjemné sa vraj zdá.
Len či ich už nevymyslel Jozef Ignác Bajza?

Hygienicko-epidemiologické opatrenia

Vydávajú nariadenia.
Čo povedia, platí.
Nie sú to však odborníci, ale nominanti.

Antiprognóza

O tom, čo nás čaká, vieme celkom dosť.
Najťažšie sa predpovedá minulosť.

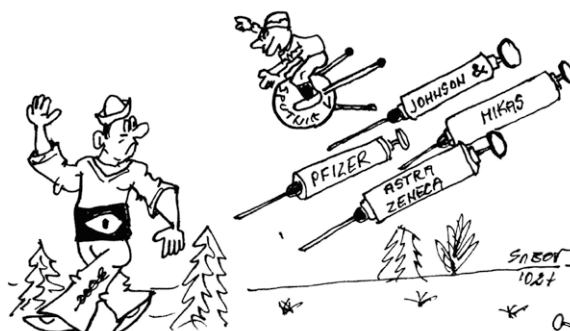
Tak ide čas

Celý život starnúť nie je žiadne šťastie.
Budúcnosti ubúda, len minulosť rastie.

Básnik

Pre básnika správa hrozná,
ba aj smutná je vždy tá,
že ho síce každý pozná,
ale nikto nečíta.

VAKCINATÓRIUM Petra Sabova

POSMEŠNÍKY Ondreja Nagaja

NÁDEJ

V každej hlave spupnej to možno raz rupne.

ZVOLITEĽNOSŤ

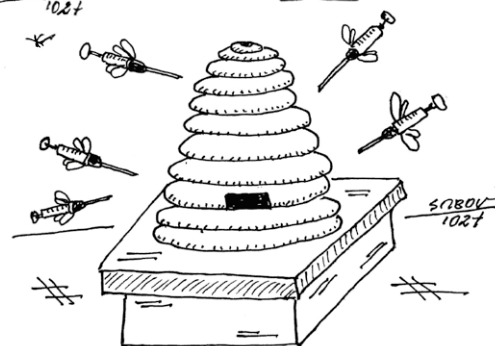
Ak máš v hlave srvátku, tak sed' doma na zadku.

ROŠÁDA

Asi to s nami plano dopadne s pozbieranca-mi vo vláde.

VLÁDNY GAMBIT

Výmena postov je len medzihra dôležité je, kto zápas vyhrá.

Seniori prekonali ťažké obdobie

Koordinátorka senior klubov Gizela Ferenczová

V Martine žije vyše 13900 seniorov nad 60 rokov. Pandemické opatrenia zasiahli do ich života mimoriadnym spôsobom. Po zhoršení situácie im pomohol aj mestský úrad, vďaka ktorému mohli predsedovia senior klubov svojim členom rozdistribúovať 3500 respirátorov. Naopak, dlhodobým problémom bolo poskytovanie obedov seniorom. Od 24. októbra 2020 do 6. apríla 2021 neposkytovala kuchyňa v Dennom centre na Škultétyho ul.

obedy dochádzajúcim seniorom a varili len pre imobilných, ktorým sa strava rozvážala. No osamelí seniori mali tak vážny problém so stravovaním. Na podnet, ktorým sa zaoberala sociálno-zdravotná komisia, sa napokon našlo riešenie a dochádzajúci seniori si mohli svoj obed vyzdvihnúť do obedárov. No priaznivý vývoj v posledných týždňoch priniesol konečne pre všetkých niektoré zlepšenia a nádej na návrat k bežnému životu. „Seniori úspešne zvládli situácie, ktoré nastali zavedením núdzového stavu, - hovorí predsedníčka senior klubu a martinskej ZO č. 2 Jednoty dôchodcov Slovenska Gizela Ferenczová. – Neboli spokojní, keď museli nakupovať vo vyhradených hodinách a už to konečne zrušili. No čo nám najviac chýba, to je sociálny kontakt, komunikácia s rovesníkmi. S príjemnejším počasím nám pribúda vychádzok do prírody a kto môže, venuje sa už aj záhradkám. Je to o to dôležitejšie, že sme museli prijať aj ťažké správy o odchode viacerých členov našich senior klubov.

Viaceri členovia klubu sa aktívne zúčastnili na výstave „Vandrovalo

vajce“ v Slovenskom národnom múzeu. Medzi vyše 200 vystavnými exponátmi od viac než 30 autorov nechýbali ani kraslice Evy Bebcákovvej a Juraja Vrabca. Kraslice boli maľované a inak výtvarne spracované, brúsené, upravené viacerými technikami. Veľkosťou zaujali napr. pštrosie kraslice. Členovia Akadémie výtvarného umenia (amatérski výtvarníci) si pripomenuli nielen 30. výročie Akadémie, ale aj krásne jubileum svojho člena Ing. Juraja Kamarýta, ktorý sa

dožil 90 rokov. Tak ako jeho potešil darčekový kôš, iných jubilantov potešili pozdravmi a kvetmi.

„Ešte stále sa nemôžeme v Dennom centre stretávať, - tlmočila nespokojnosť svojich členov predsedníčka ZO JDS Stred Iveta Jankolová. – Naším seniorom to veľmi chýba. No už azda „svitá na časy“, potvrdzuje to aj fakt, že ako povedala pre MN koordinátorka senior klubov G. Ferenczová, seniorom už začali distribuovať kúpeľné poukazy. Krok za krokom sa blížime k normálnemu životu.

Autor, foto: (bk)

Kraslice z tvorby Evy Bebcákovvej a Juraja Vrabca

Aj TV?

NET aj TV, moja :)

gaya

www.gaya.sk

Autor bronzového gólu so zlatým puncom

Robo Král s legendárnym dresom. Foto: lch

Nezabudnuteľným okamihom v histórii martinského hokeja bol víťazný gól Róberta Krála v rozhodujúcom zápase o 3. miesto v play-off slovenskej extraligy v sezóne 1993/1994.

Gólová strela odchovanca martinského hokeja Róberta Krála mala bronzovú pečat', ale aj cenu zlata. Bola to prvá medaila pre klub z Turca (druhý bronz Martin zaknihoval v sezóne 2009/2010), navyše v historicky prvom ročníku najvyššej hokejovej súťaže v samostatnej Slovenskej republike. V nej Martinčania spolu s ďalšími piatimi tímami z vtedajšej 1. SNHL po prvý raz súperili už aj s minulými účastníkmi čs. federálnej ligy (Trenčín, Košice, Slovan, Poprad). Martin bol po základnej časti štvrtý, v semifinále nestačil na Trenčín (1:3 na zápasy), ale v „malom finále“ (o 3. miesto) prekvapujúco pokoril belasých (2:1 na víťaztvá). Táto séria sa pritom pre Turčanov nezačala dobre, v Bratislave inkasovali debakel 1:7. No z tejto príučky sa rýchlo otriasli a doma vyhrali 4:1. V kľúčovom treťom dejstve, ktoré sa uskutočnilo na ľade Slovana, to bolo po skončení riadneho hracieho času 3:3. O držiteľovi bronzových medailí rozhodlo predĺženie. A v ňom uspelo martinské mužstvo, ktoré bolo zlože-

né prevažne z vlastných odchovancov. Až 15 hráčov bolo produktom martinskej mládežníckej liahne talentov, napr. Rastislav Rovnianek, Daniel Babka, Branislav Stolárik, Jaroslav Török, Peter Bartoš, Radvan Somik, Róbert Král a ďalší. Svoj podiel na výbornom umiestnení mali aj tréneri Ján Hegyi a Ján Frolo. MESTSKÉ NOVINY navštívili autora víťazného gólu Róberta Krála u neho doma v Necpaloch s otázkou, ako si po toľkých rokoch spomína na tento slávny presný zásah. „Bolo to nečakané, bolo to nádherné. Prišlo to ako blesk z čistého neba. K nahodenému puku na zadný mantinel v našom útočnom pásme sa dostal Majo Uharček, ktorý mi adresoval prihrávku do priestoru medzi kruhmi, odkiaľ som inštinktívne vystrelil z prvej bez prípravy nad vyrážačku brankára Slovana Mira Micháleka. Zrazu sa rozvlnila sieť súpera, vypukol ošiaľ radosti a ani som sa nenazdal, už boli všetci moji spoluhráči na mne. Bolo to dojmavé, emotívne, úžasné. Uživali sme si to naplno a z miery nás nevyviedlo ani nešportové správanie domácich fanúšikov, ktorí neuniesli prehru a zasypali ľad plechovkami či inými odpadkami. O našom celkovom triume nad favoritom rozhodlo viacero faktorov. Kým od Slovana sa čakalo,

že získa bronz, my sme nemali čo stratiť, čo bolo našou psychickou výhodou. Mohli sme hrať uvoľnene, bez stresu; ale iba to by na víťazstvo nestačilo. Podali sme vynikajúci výkon. Tvorili sme jednoliaty a súdržný kolektív, v ktorom fungovala chémia. Mali sme väčšiu motiváciu, oduševnene sme bojovali o každý meter ľadu a hrali sme s väčším srdcom. S oslavami sme začali už v Bratislave, potom cestou domov autobusom (vedeli by o tom rozprávať napr. pumpárky na čerpacích staniách) a nakoniec v Martine, kde sme dorazili až na druhý deň ráno, „pousmial sa R. Král, ktorý skoro celú hokejovú kariéru absolvoval v materskom klube, ale zahral si aj za Dubnicu, Prešov a D. Kubín. Medzi prednosťami R. Krála patrila rýchlosť, schopnosť natlačiť sa pred súperovu bránku a byť v správnom momente na správnom mieste. Na jeho výkonnostnom raste sa podieľali viacerí tréneri. „Hokejové základy mi v žiakoch vstúpil Tibor Ágh. Veľa ma naučil aj Jozef Beniač. V doraste mi veľmi pomohli Ladislav Jesenský a Pavol Vojtáš. Medzi mužmi, kde som debutoval už ako 16-ročný, som začínal pri Milanovi Skokanovi a svoj najväčší úspech v kariére som zažil, keď bol hlavným trénerom Ján Hegyi. Ďakujem všetkým trénerom, ktorí ma viedli.“ Prečo však aktívnu činnosť ukončil (v martinskom drese) už ako 28-ročný? „Svoj koniec som neplánoval, vyplynulo to zo situácie. Keď to spätne hodnotím, možno to bola chyba, ale vtedy som to tak cítil. Bol som už ženatý, mal som rodinu (dve deti), ktorú som chcel uživiť a zabezpečiť, lebo z hokeja veľa našetrených peňazí nezostalo. Priznávam, bolo to ťažké obdobie. Robil som rôzne brigády: natieral som okná v Prefe, pracoval som v pekárňach a v Bille som bol ako skladník. Našťastie, od roku 2002 mám stabilné zamestnanie s pravidelným príjmom. Uspel som v konkurencii a pracujem vo firme, ktorá predáva športovú výživu značky Nutrend. V tejto práci som sa našiel. Bavi ma to. O to viac, že som zostal v kontakte so športovcami. Voľného času príliš veľa nemám, ale ak sa vyskytne, tak bicyklujem (v prípade zlého počasia doma na trénaži, inak vonku na cestnom alebo horskom biku) a rád si zahrám hokej s našou partiou. Keď prídem

TOP

„V rozhodujúcom zápase o extraligový bronz som proti Slovanu strelil najdôležitejší gól svojej hráčskej kariéry, ktorým sa ukončila séria v náš prospech. Bol to neskutočný zážitok. Každému hokejistovi by som aspoň raz doprial zažiť tento neopísateľný pocit.“

do šatne, hneď pookrejem, okamžite ma ovanie tá nefalšovaná atmosféra. Je to príjemné, akoby som sa vrátil v čase. Nielenže si zahráme hokej, ale sa aj dobre zabavíme, porozprávame a zaspomíname. Toto mi od októbra 2020, keď pre pandémiu sprísnilo opatrenia, v zime veľmi chýbalo. Dúfam, že keď pandémia ustúpi a zrušia sa tie zákazy, tak znovu budeme môcť nadviazať na naše predošlé spoločné aktivity. Možno už aj v novej tréningovej hokejovej hale v Martine, kde by vraj mala byť celoročná prevádzka ľadovej plochy, ale najskôr ju musia dokončiť. Teším sa na kamarátov a na naše tradičné súboje modrých vs. bielych,“ dokončil pre MN v súčasnosti 50-ročný Róbert Král. Ten je, mimochodom, už aj starým otcom, radosť mu robí dvojičká vnučka.

Autor: Ľubomír Chochula

RÓBERT KRÁL

Dátum narodenia:

5. decembra 1970

Materský klub: Martin

Post: útočník, pravé krídlo

Oblúbené číslo: 22

Oblúbené jedlo: čina

Oblúbený nápoj:

iontový nápoj

Oblúbená kapela: AC/DC

Oblúbený film: Rocky

Oblúbený herec:

Jozef Króner a Bolek Polívka

Najlepší spoluhráč:

Igor Krecháč

Najlepší aktívny relax:

na bicykli

Najlepší človek:

manželka Blanka

Aktuálny sen: odohrať ešte

aspoň jeden zápas s bronzovou partiou z roku 1994

„Plávanie ovplyvnilo celý môj život“

Plavecký expert Jiří Mikoláš

MESTSKÉ NOVINY predstavujú predsedu a trénera Plaveckého klubu Martin v jednej osobe Jiřího Mikoláša, ktorý je aj napriek svojmu veku (70 rokov) stále veľmi aktívny.

A – AKO (ste začínali so športom?): „Zlom nastal v 9. triede základnej školy, keď som sa spriatelil so spolužiakom Jožkom Letkom, ktorý chodil na súťaže v gymnastike. On ma inšpiroval až tak, že som začal behávať, posilňovať a občias som si išiel zaplávať do Žiliny, lebo v tej dobe nebol v Martine krytý bazén. Moji rodičia ma v športe veľmi podporovali. Aj z toho dôvodu, že mi doktor zistil skoliózu a športovanie mi odporučil.“

B – BAZÉN: „Spomínam si, ako nám majiteľka bazéna (10 x 5 m), ktorý sa nachádzal v susedstve našej chaty na Stráňach, merala čas na desať alebo dvadsať metrov. To prebudilo moju súťaživosť. Keď v prvom ročníku gymnázia (vtedy SVŠ) hľadal učiteľ telocviku účastníkov majstrovstiev okresu v plávaní (Žilina), prihlásil som sa. Na moje prekvapenie som disciplínu 100 m prsia vyhral, na vtedajšiu dobu vo veľmi dobrom čase, aj keď som nebol členom žiadneho plaveckého klubu. Tam ma oslovil tréner plaveckého klubu z Vrútok Milan Záborský s tým, že ak chcem, môžeme začať s plaveckým tréningom s cieľom zúčastňovať sa aj na pretekoch. Samozrejme, bol som veľmi šťastný a okamžite som súhlasil. Mal som vtedy 16 rokov. To zásadne ovplyvnilo celý môj život. Plávaniu sa venujem naplno aj v súčasnosti ako predseda a tréner Plaveckého klubu Martin.“

C – CIEĽ (aktuálny): „Momentálnym cieľom je počas pandémie udržať náš klub v činnosti, čo znamená zabezpečiť aspoň pre tých najlepších (cca 30 plavcov) aký-taký tréningový proces. Trénujeme „na suchu“ online s využitím systému ZOOM. Cvičíme pravidelne každý druhý deň bez ohľadu na to, či je víkend alebo pracovný deň. Účasť na tréningoch je vysoká, čo je príslubom, že keď sa bazén v Martine otvorí, nastúpime v plnej zostave. Pandémia, vzhľadom na to, že deti nechodia do školy, paradoxne dáva možnosť organizovať dlhodobé plavecké tréningové tábory spojené s pretekmi v tzv. bublinách (sú realizované v Šamoríne, Poprade a Spišskej N. Vsi), čo doteraz nebolo možné. Plavci dosiahli po mesiaci pobytu veľké zlepšenie. Dlhodobý pravidelný tréning bez výpadkov, výborná strava, dostatok spánku, pohoda a menej iných stresov prinieslo svoje výsledky.“

D – DETI: „Rodičia prihlasujú svoje deti do nášho klubu väčšinou vo veku 7 až 9 rokov. Začiatky nie sú ľahké, lebo na pobyt vo vode si treba najskôr zvyknúť. Tréneri pracujú na tom, aby deti postupne stratili strach z vody a mali radosť zo svojho zlepšovania sa. Snažia sa, aby bol tréning pre nich zážitkom. Raz alebo dvakrát ročne zorganizujeme klubové preteky, kde tieto malé deti prvýkrát súťažia. Najtalentovanejšie, ktoré majú evidentnú podporu rodičov, postupujú zo zdokonalovacích skupín do prípravy výkonnostného plávania, kde sa trénuje viackrát týždenne a zúčastňujú sa aj na pretekoch organizovaných SPF. Chceme, aby plavci vo veku 13 rokov, ako aj ich rodičia, už mali viac-menej jasno, že sa chcú venovať výkonnostnému plávaniu, alebo aj vrcholovému plávaniu. Pred pandemiou sme evidovali cca 130 trénujúcich, ktorým sa venuje 10 trénerov.“

E – ELÁN: „Zrejme je podstatné mať v živote vždy nejaké vízie alebo sny a snažiť sa ich uskutočniť bez ohľadu na vek. Keď je motivácia, aj tá potrebná životná energia sa akosi objaví. Podieľať sa na výchove úspešných mladých ľudí prostredníctvom výkonnostného športu považujem za veľmi dobrý cieľ, ktorým sa snažím

v našom klube zrealizovať, samozrejme, za pomoci všetkých ostatných trénerov a funkcionárov. Sám by som to nedokázal.“

F – FINANČIE: „Plavecký klub Martin je občianskym združením. Príjmy klubu tvoria predovšetkým príspevky plavcov na činnosť klubu (hradia to rodičia), dotácie zo SPF na aktívnych plavcov, na členov ÚTM, na reprezentantov, dotácia z mesta a 2% z daní. Zatiaľ je to zo strany SPF nadstavené tak, že výchova výkonnostných aj vrcholových plavcov sa vypláca. Výdavky klubu tvoria najmä platby za prenájom bazéna a odmeny trénerom a funkcionárom. Mesačný prenájom bazéna sa pohybuje v priemere, odhadujem, okolo 3800 eur. Dotácie z mesta už historicky nebývajú pravidelné. O to viac je príjemnejšie, keď nám ich pridelia. Sme vďační za každé euro.“

I – IDEÁLNY PLAVEC: „Základnou vlastnosťou potrebnou pre vrcholové plávanie je tzv. cit na vodu. Plavci, ktorí ho majú, dokážu na jeden záberový cyklus pri danej frekvencii záberov posunúť svoje telo vo vode ďalej. Je to vrodená vlastnosť a nedá sa tréningom výrazne vylepšiť. Druhou vlastnosťou ideálneho plavca vrcholovej úrovne je schopnosť podávať na pretekoch stabilné a hodnotné výkony. K tomu je potrebné, aby bol psychicky stabilný a nebol náchylný podliehať enormnému stresu, ktorý mu zabráni podať maximálny výkon. Treťou podstatnou vlastnosťou je takmer stopercentná účasť na tréningoch a plnenie požadovaného tréningového zaťaženia. Aby plavec toto dokázal, musí byť inteligentný a schopný zorganizovať si každodenný život takmer na minúty, aby stíhal

školu, štúdium, svoje prípadné koničky, primerane sa stravoval a dostatočne spal. Najdôležitejšou vlastnosťou ideálneho plavca je, z môjho pohľadu, aby mal rád životný štýl vrcholového športovca, sám sa podieľal na jeho tvorbe a nemal pocit, že vďaka športu prichádza o niečo iné pre neho dôležité.“

K – KVALIFIKÁCIA: „Strednú všeobecne vzdelávaciu školu (SVŠ), čo je teraz gymnázium V. Paulinyho-Tótha, som ukončil v roku 1968. „Strojárinu“ som študoval v Brne a Žiline. Po ukončení VŠ som až do roku 1996 pracoval vo Výskumno-vývojovom ústave ZTŠ v Martine. Externým štúdiom na VŠD som si zvýšil kvalifikáciu a získal vedeckú hodnosť CSc. Neskôr ma zaujali systémy kvality, ktoré som externe študoval aj na Novom Zélande. Všetko na svete sa rýchlo vyvíja, takže, ak chceme držať krok, musíme na seba pracovať, to znamená – aj sa vzdelávať. To isté platí aj v oblasti športu. Mám trénerskú kvalifikáciu, ktorú som získal v roku 1980. Tá mi v tej dobe umožnila, aby som trénoval plavcov lepšej úrovne. Keby som doteraz vychádzal z vedomostí získaných v roku 1980, asi ťažko by som mohol počítať s výkonnostnou úrovňou mojich súčasných plavcov.“

L – LÁSKA K ŠPORTU: „Príprava plavcov na vrcholné preteky sezóny, ako aj moja účasť na nich je pre mňa veľmi zaujímavý a pritažlivý cyklus, ktorý sa opakuje dvakrát ročne (zimná a letná sezóna). Najprv musíme stanoviť ciele sezóny, zabezpečiť tréningové možnosti, pripraviť tréningovú koncepciu, dohodnúť sa s trénermi, zabezpečiť sústredenie a nakoniec realizovať tento proces. Vždy, keď prídem

Martinčan Adam Černek má veľký potenciál. Foto: Miroslav Kliner

Zlatá éra martinského plávania – horný rad zľava: tréner Ladislav Zvarík, Alexander Marček, Igor Bukovský, Juraj Marček, Rastislav Bizub, tréner Jiří Mikoláš a tréner Gustav Konečný. Dolný rad zľava: Alena Stehliková, Andrea Lamošová a Renáta Barlová. Foto: archív

na náš bazén (čo je takmer každý deň), kde naraz trénuje takmer 70 plavcov pod vedením našich trénerov, mám veľmi dobrý pocit. Podobné je to aj na sústredeniach, keď plavci dodržia denný režim. A keď potom vidím výsledky na vrcholných pretekoch, spokojnosť plavcov i rodičov, som šťastný, že môžem byť súčasťou niečoho, čo prináša intenzívne pozitívne emócie ľuďom, s ktorými dlhodobo spolupracujem. V súčasnosti by bolo pre mňa veľmi ťažké vystúpiť z tohto kolobehu života.“

M – MASTERS: „V kategórii masters nepravidelne pretekám od svojich tridsiatich rokov. Väčšinou sú to majstrovstvá Slovenska a majstrovstvá sveta, na ktorých som sa dvakrát zúčastnil. MS, kde býva účasť 4000 až 6000 plavcov, sú inšpirujúce. Vidieť množstvo 70-ročných mladíkov s telami 40-ročných je silný zážitok. Alebo počúvať diskusiu 80-ročných plavkyň nad svojimi tréningovými denníkmi je tiež neuveriteľné, ale ako hovorím, deje sa to. Samozrejme, ešte by som sa rád zúčastňoval na pretekoch, ak mi to zdravie dovoľí. V Martine máme na slovenské pomery silný masters klub – „Turčianski raci“, kde je nás viac, takže v tom nie som sám.“

N – NOVÝ ZÉLAND: „Situácia na Slovensku nebola v 90. rokoch pre mňa priaznivá, ani v športe, ani v mojom zamestnaní. Plavecký klub išiel do útlmu a výskumné činnosti v našom ústave prakticky zanikli. Bol teda čas na radikálnu zmenu. Rozhodol som sa, že to skúsím

v zahraničí ako tréner v plávaní. Nakoniec som dostal ponuku trénovať v súkromnej plaveckej škole, ktorú som aj prijal. Na Nový Zéland som odišiel v máji 1996. Manželka za mnou prišla o osem mesiacov neskôr. Začiatky neboli jednoduché, lebo sme prakticky začínali od nuly, ale po piatich rokoch sme sa už cítili komfortne. Mal som zaujímavú prácu v japonskom drevárskom koncerne. No a náš plavecký klub, kde sme aj s manželkou pôsobili, bol na výraznom vzostupe, podobne napredoval aj masters klub, ktorý som koučoval. Bolo to obdobie intenzívnej školy života, učenia sa nových vecí, overovania si svojich vlastných schopností, poznávania iných krajín a zaujímavých ľudí. Na Slovensko sme sa z rodinných dôvodov vrátili v novembri 2007.“

O – OLYMPIÁDA: „Odchovanec martin-ského plávania Adam Černek je v USA už druhý rok. Prvý rok sa mu darilo výnimočne dobre v štúdiu i v športe. V znakových disciplinách vytvoril nové univerzitné rekordy a bol vyhodnotený ako najlepší plavec prvoročníak. V druhom roku je pre pandémiu jeho tréningový proces značne oklieštený, takže plnenie limitov na OH v Tokiu (po preložení z vlašajška sa uskutočnia v lete tohto roku – pozn. red.) je otázne. Dôležité však je, že Adam patrí medzi vynikajúcich študentov. Na všetkých skúškach dosiahol iba áčka.“

P – PODMIENKY: „Myslím si, že podmienky na tréning v Martine máme dobré. Dosahované výsledky klubu sú toho dôkazom. Počet

potrebných tréningových hodín sa dá s p. Smikom (prevádzkar plavárne Sunny Martin – pozn. red.) vždy dohodnúť, čo je pre klub to podstatné. Podľa jeho vyjadrenia sa klimatizácia opravuje a otváracie okná sa vymenili. Môžeme očakávať, že aj kvalita vzduchu, čo bol problém minulých sezón, sa podstatne zlepši.“

R – RODINA: „Domov s rodinou je miesto, kde sa cítim dobre, kde si oddýchnem a načerpám energiu. V mojom prípade je tou najbližšou osobou manželka Olga, s ktorou spoločne prežívame radosť aj starosti každodenného života už takmer 35 rokov. Máme výhodu, že obaja sme tréneri aj funkcionári v plaveckom klube. Stále si máme čo povedať, takže sa spolu nenuďme. Olga je pre mňa človek, na ktorého sa môžem spoľahnúť v každej situácii, za čo som jej veľmi vďačný. Moje už teraz dospelé tri deti sú so mnou pomerne v častom kontakte, aj keď v Martine zostal iba syn Rast'o. Dcéra Andrea a syn Martin žijú momentálne v zahraničí. Všetky tri deti svojho času súťažne plávali. V súčasnosti syn Martin (tiež masters plavec) aj Andrea príležitostne koučujú, takže máme o jednu spoločnú tému naviac. Mám šesť vnukov a z toho traja sú plavci (dvaja trénujú u mňa) a vnučka je akvabela.“

S – SLOVENSKO: „Na Slovensko sme prišli v roku 1952, keď som mal dva roky. Otec bol vojak a pracoval ako zástupca vojenskej správy (ZVS) v ZTS TEES pri výrobe špeciálnej techniky. Som českej národnosti, ale väčšinu svojho života som prežil na Slovensku, konkrétne v Martine.“

T – TRÉNERA FUNKCIONÁR: „Ťažko povedať, čo je ťažšie, či byť klubovým predsedom alebo trénerom, ale spoločným cieľom je zabezpečenie kvalitného tréningového procesu, od čoho závisia výsledky činnosti oddielu. Ako tréner viem zadefinovať, čo kvalitný tréningový proces potrebuje, a ako predseda tieto potreby viem aj navrhnuť a presadzovať na schválenie. To je výhoda.“

Ú – ÚSPECHY: „Ako študent som vyhral akademické majstrovstvá Moravy v disciplíne 200

m prsia, čo pokladám za svoj najlepší úspech v mladosti. V kategórii masters som na majstrovstvách bývalej ČSSR zvyčajne obsadzoval 1. miesta v prsiarskych disciplinách. Na majstrovstvách sveta masters v roku 2002 (Nový Zéland) som sa trikrát umiestnil v prvej desiatke (najlepšie 7. miesto). V roku 2017 som sa zúčastnil spolu s kolegami z „Turčianskych rakov“ na MS masters v Budapešti, kde som vo svojej disciplíne 200 m prsia vytvoril nový slovenský rekord a obsadil 10. miesto. Čo sa týka trénerských úspechov, tak v období rokov 1980 až 1994 som trénoval chlapcov spolu s Gustom Konečným. Dievčatá trénoval Laco Zvarík. Toto obdobie sme nazývali zlatou érou martinského plávania, lebo sa nám neskutočne darilo. Majstrov Slovenska sme vychovávali ako na bežiacom páse. Medaily z majstrovstiev Slovenska sme nepočítali, ale vážili. Samozrejme, za týmito úspechmi boli okrem nás trénerov aj funkcionári (Viliam Turanský a Alfons Hakel), ktorí v tomto období plavecký klub riadili. Naším prvým majstrom Slovenska bol Branislav Hakel. Výrazným plavcom, ktorý sa presadil aj medzinárodne, bol Igor Bukovský. Vyhral medzinárodné preteky Družba v disciplíne 100 m prsia a bol aj majstrom ČSSR na 200 m prsia. Po ňom prišiel na scénu Alexander Marček, ktorý vytvoril slovenské juniorské rekordy v prsiarskych disciplinách. Po maturite odišiel do Prahy, kde študoval i plával, a nominoval sa na OH 1988 (Soul). Ďalším našim úspešným plavcom zlatej éry bol znákar Rastislav Bizub, ktorý bol viackrát účastníkom MEJ. Aj on sa vydal do Prahy za štúdiom i športom, a dokonca dvakrát štartoval na OH (1992 Barcelona a 1996 Atlanta). V súčasnosti máme v slovenskej reprezentácii Alexandru Mišíkovú, Lauru Gruchalákovú, Janu Mižúrovú (dvakrát sa nominovala na EYOF) a Richarda Púčka (zaradený do prípravy na EYOF).“

V – VOLNÝ ČAS: „Okrem plávania je mojim veľkým koníčkom chov poštových holubov. Vo voľnom čase sa s manželkou venujeme dlhým prechádzkam po lese spolu s našim psom. Takmer každý deň sa snažím cvičiť. Keď sú na to vhodné podmienky, tak jazdím na bicykli alebo sa pokúšam odklusať aspoň dva až tri kilometre.“

Autor: Ľubomír Chochula

„Práca s koňmi ma baví, teším sa na každé preteky“

Michaela Balážová ako pretekárka v drezúrnom jazdení. Foto: archív MB

Osemnásťročná Michaela Balážová sa úspešne venuje jazdecktvu, ktoré síce patrí do olympijskej rodiny športov, ale o ktorom sa na Slovensku málo hovorí. MN jej položili niekoľko otázok:

Ako sa vytvoril tvoj vzťah ku koňom?

„Kone a celkovo zvieratá zbožňujem od malička. Každú príležitosť povoziť sa, alebo si len koníka pohladkať, som si už v útlom veku nenechala ujsť. Hoci rodičia nikdy neboli od koní, už od piatich rokov ma brávali pozrieť sa na skokové preteky tu v okolí. V mojich siedmich rokoch ma prihlásili na môj prvý letný denný tábor v Dolnom Kalniku. Ten sa mi tak zapáčil, že ešte to leto som musela absolvovať ďalšie dva tábory. Vtedy, od septembra roku 2011, som začala oficiálne jazdiť. Pravidelne, niekoľkokrát do týždňa som chodievala na jazdecké hodiny. V deviatich rokoch som si spravila licenciu jazdca a zúčastňovala sa na pretekoch, na ktoré som sa predtým len pozerala.“

Ktorá z disciplín (drezúrne jazdenie, parkúrové skákanie) ti ide lepšie?

„Ostatné tri pretekárske sezóny jazdim už iba drezúru. V minulosti som robila naraz obe disciplíny, ktoré sú v mnohom odlišné, ale aj veľa vecí ich spája. Určite treba mať vzťah a dôveru s koňom. No napríklad

v skokoch je veľmi dôležité mať koňa drezúrne pripraveného. To znamená, že treba pracovať na tom, aby bol koník obratný, aby ho jazdec vedel s ľahkosťou otočiť, ale aj aby vedel pracovať s tempom. Tak isto drezúrny koník potrebuje občas vypnúť a dobre mu padne si raz za čas niečo skočiť. No aj skokni sa u drezúrneho koňa buduje sila, ktorá je v drezúre tak isto veľmi dôležitá.“

Nikdy si sa nebála skákať v parkúre cez umelé prekážky?

„Nie, nikdy som nemala strach skákať, ale občas trochu rešpektu pred pretekmi nezaškodí, čo je normálne a zdravé. Skákanie, to je adrenalin, ktorý k parkúru patrí, kým drezúra je skôr o trpezlivosti, presnosti a detailoch.“

Aké najväčšie športové úspechy si doteraz dosiahla?

„Cením si každé vydarené preteky, ale aj každý posun s mojimi koňmi. Medzi moje najväčšie úspechy určite patria – titul majsterky Slovenska v drezúre v kategórii junior (2018 a 2019), 5. miesto ako juniorka na medzinárodných pretekoch v Brne (2020), 4. miesto na medzinárodnom šampionáte koní plemena Hafling Pardubice, titul vicemajsterky Slovenska v skokoch v kategórii pony (2016 a 2017), ale bola som aj viacnásobnou majsterkou stredoslovenskej oblasti kategórie pony, deti junior.“

Kedy si naposledy súťažila?

„Minuloročnú sezónu som ukončila v Šamoríne v X-bionic Sphere, kde je úžasný areál so super podmienkami pre šport. Tieto preteky sa mi veľmi vydarili, skončila som na 1. mieste v obťažnosti S, čo bola krásna bodka za sezónou. Novú tohtoročnú sezónu, keď to situácia dovoľí, by sme chceli odštartovať buď v Šamoríne alebo v Národnom žrebčine Topolčianky. Koníky mám už sedem rokov ustajnené v Jazdeckom oddieli Martin-Záturcie, za ktorý aj súťažím. Každý športový kôň potrebuje mať daný režim. To znamená, že niekoľkokrát týždenne máme tréning, kde sa sústreďujeme na určité veci, a pomedzi to majú voľno, alebo chodíme na prechádzky do prírody. Toto je veľmi dôležité správne naplánovať, aby sme kone udržali v dobrej kondícii.“

Ktorý je tvoj obľúbený kôň?

„Ku každému koňovi, s ktorým pracujem, sa snažím vybudovať si čo najlepší vzťah. Beriem ich ako „partákov“ a pracujem na tom, aby aj oni tak brali mňa. Mám dva svoje koníky a jedného v prenájme. V krátkosti ich predstavím. Klip Vidar Z je 11-ročný český športový pony. Mám ho už sedem rokov. Previedol ma cez moje začiatky až k našim spoločne získaným majstrovským titulom. Momentálne už s ním nesúťažím, ale učím na ňom jazdiť začiatočníkov. V tomto sme sa našli a oboch nás to veľmi baví. Je to koník s veľmi hravou povahou a zje všetko, čo nezje jeho. Marengo je 14-ročný český teplokrvník. Mám ho dva roky a spoločne sa posúvame z úrovne junior na úroveň mladých jazdcov. Je to veľmi rozvážny koník, ktorý pre mňa urobí všetko, čo je v jeho silách. No a Gajlu (17-ročná kobylika plemena Hafling) mám v prenájme už štvrtý rok. Moje najväčšie úspechy som získala práve s ňou. Je to kôň, akého stretnete len raz za život. Miluje preteky a najviac ju baví sa predvádzať v drezúrnom obďžníku, alebo sa váľať v blate.“

Kto ťa najviac podporuje a kto ťa trénuje?

„Určite ma najviac podporujú rodičia, za čo som im veľmi vďačná. Bez nich by toto všetko nebolo možné. Od malička ma vozila na tréningy či preteky. Rodičia financujú túto moju záľubu, samozrejme, v rámci

svojich možností, preto do budúcnosti budem potrebovať pre svoj rozvoj získať nejakých sponzorov. Počas svojej jazdeckej kariéry som mala viacero trénerov. Každý jeden ma veľmi posunul a každému som vďačná za čas, ktorý mi venoval. Momentálne mám jednu trénerku. Tá mi veľmi pomáha. Nielen v jazdení, ale aj v celkovej práci s koňmi, pričom na pretekoch je často aj mojím mentálnym koučom a vie ma psychicky správne naladiť.“

Aké sú tvoje ciele a plány do budúcnosti?

„Určite sa chcem tomuto športu venovať tak dlho, ako to bude možné. Rada by som sa zúčastňovala na medzinárodných pretekoch. Tiež ma veľmi baví venovať sa začínajúcim jazdcem, ale aj mladým koňom, ktoré pripravujem. Je radosť pozeráť, ako napredujú a posúvajú sa na vyššiu úroveň. Čo sa týka budúcnosti, chcem dokončiť štúdium na Strednej súkromnej umeleckej škole v Martine (grafický odbor a priestorový dizajn), kde som v treťom ročníku. V škole ma takisto podporujú a držia mi palce v jazdeckve. Túžim sa tiež pozrieť aj do nejakej jazdeckej stajne v zahraničí a nazbierať nové skúsenosti. Voľného času popri koňoch a škole veľmi nemám. Keď mi nejaký ostane, rada sa stretnem s kamarátmi, alebo ideme niekde na výlet. V zime som si obľúbila lyžovanie. Najviac ma však baví tráviť čas pri koňoch, kde je veľa úžasných ľudí. Teším sa na každé preteky, na ktorých si okrem súťaženía aj veľmi oddýchnem.“

Autor: Pch

M. Balážová v parkúre. Foto: archív MB

„Moje ambície smerujú k pódiam nadnárodných súťaží“

Slovenský juniorský reprezentant Šimon Šiška

Mal skôr licenciu na lietanie ako vodičský preukaz na auto. V súčasnosti má 21 rokov, je členom Aeroklubu Martin a slovenským juniorským reprezentantom v bezmotorovom lietaní. Reč je o Martinčanovi Šimonovi Šiškovi, s ktorým MN urobili nasledovný rozhovor.

Kedy si po prvý raz vzlietol?

„Vyrastal som na letisku v Martine. Keď ma „ocino“ vyzdvihol v škôlke, naše prvé kroky vždy viedli na dve miesta – na železničnú stanicu a letisko. Ako som dospieval, čoraz viac som chodil na letisko. Prvý raz som vzlietol vo veľmi mladom veku, keďže aj môj „ocino“ je pilotom vetroňov. Vek si presne nepamätám. No myslím si, že to bolo hneď, ako som videl niečo von z kabíny a bezpečnostné pásy sa dali dotiahnuť do stavu, keď mohol byť let bezpečne vykonaný. Bol to zážitok, ktorý sa veľmi ťažko opisuje. Ten, kto to nevyskúšal, tak to asi nikdy nepochopí. Vášňu pre lietanie mi zostala dodnes. Dokonca sa nebojím povedať, že sa každým letom stále stupňuje a toto puto silnie. Úprimne, neviem si predstaviť, čo by sa muselo stať, aby som sa lietania dokázal vzdať.“

Pri lietaní sa vyskytnú aj nehody, nebojíš sa?

„Na toto vždy odpovedám otázkou: na cestách sa denne stávajú autonohody, nebojíš sa šoférovať? Neviem o nikom, kto sadá do auta so strachom a s tým, že počíta s haváriou, nikto nad tým nepremýšľa. Letecké nehody sa vyskytujú veľmi zriedkavo. Podľa mňa, nie je sa čoho báť, keďže odvetvie letectva, ako vieme, je to najbezpečnejšie zo všetkých. Sám viem, ako veľmi sa vždy dbá na veľmi dobrý technický stav lietadla, výcvik pilotov

a časté sú aj technické kontroly. Moji najbližší majú pochopenie pre túto záľubu, vedia, ako veľmi mi na lietaní záleží. Každý ma podporuje, ako sa len dá. „Mamina“ o mňa mala strach v začiatkoch, ale teraz to už po pár šokových terapiách berie aj s „ocinom“ bez väčších problémov. Aj keď si myslím, že pri každom lete je tam určitá miera strachu, radosť určite prevláda.“

Venuješ sa motorovému i bezmotorovému lietaniu. Viac si to užívaš na vetroňi, keď len tak plachtiš, alebo naopak?

„Každý druh lietania má niečo do seba, či je to padák, vrtuľník, vetroň alebo motorové lietadlo. Užívam si každý moment, keď nemusím chodiť, ale môžem lietať. Lietat' nad všetkými tými problémami, ktoré sú tam dolu. Keby to bolo možné, tak v lietadlách sedím neustále, čo, žiaľ, až také jednoduché nie je. Po Veľkej noci sa začala nová sezóna aj u nás na letisku v Tomčianoch. Každý víkend sa snažím dochádzať späť domov (pracujem v zahraničí), aby som mohol maximum svojho voľného času tráviť v lietadlách a trénovať na najbližšie súťaže. Tréning pozostáva z niekoľkých častí. Je to samoštúdium teórie a pravidiel, ktoré sa každoročne upravujú, technická stránka lietadla, na ktorom sa chystám lietať, rozbor počasia a stanovenie tréningovej trate pre daný deň, príprava lietadla, tréning techniky pilotáže a taktiky letu či tímovej zlietanosti. Život na letisku nie je, samozrejme, len o lietaní, ale aj o budovaní kolektívu, staraní sa o areál a leteckú techniku. Je to aj o vzájomnej pomoci, zdieľaní zážitkov, vedomostí, skúseností a budovaní veľmi silných a celoživotných priateľstiev.“

Na akých pretekoch by si mal štartovať?

„Tento rok sa chcem zúčastniť na domácich súťažiach (majstrovstvá Slovenska v bezmotorovom lietaní v Nitre a preteky Fatraglide 2021 na našom Tomčianskom letisku, ktoré sú tu dlhoročnou tradíciou), ale aj na majstrovstvách Európy v bezmotorovom lietaní juniorov (júl 2021 v Litve, mestočko Pociunai). Tento šampionát bude vrcholom mojej súťažnej sezóny. Tieto preteky zároveň beriem ako tréning na budúcoročné majstrovstvá sveta v tomto športe, ktoré by mala organizovať Česká republika. Samozrejme, urobím všetko pre to, aby som mal možnosť štartovať na týchto pretekoch a bojovať o dobré umiestnenie, čo najlepšie reprezentovať náš aeroklub, mesto Martin a Slovensko.“

Ktoré svoje športové úspechy si najviac ceníš?

„Všetky svoje umiestnenia počas kariéry si veľmi cením, pretože každé tvorí cestu, ktorou som si dosiaľ prešiel. Najcennejší je, pochopiteľne, výsledok na majstrovstvách sveta juniorov (29. priečka zo 44 účastníkov) kde som načerpal veľa skúseností a mohol svoj výkon porovnať s tými najlepšimi juniorskými pilotmi sveta. Druhým najcennejším pre mňa je 2. miesto na juniorských majstrovstvách Slovenska. Moje ambície smerujú k pódiam nadnárodných súťaží, kde by som sa chcel začať pravidelne umiestňovať. Zároveň by som veľmi rád začal v neskoršom veku zastrešovať juniorov, ktorí by mali záujem súťažne lietať. Rád by som organizoval rôzne tréningové kempy a semináre na rozšírenie obzorov a nadobudnutie nových vedomostí počas zimného obdobia, primárne určené pre juniorov, ale, samozrejme, aj pre širšiu odbornú verejnosť.“

Skúsil si už aj zoskok padákom?

„Vo svojom voľnom čase sa venujem amatérskemu volejbalu a turistike, v zime je to zasa lyžovanie alebo snowboarding. No aj zoskok padákom som si mal možnosť vyskúšať. Je to nádherný zážitok, pri ktorom sa v človeku mieša adrenalín a eufória z výhľadov počas samotného zoskoku. Veľmi rád si to opäť zopakujem.“

Svet z vtáčej perspektívy je iný, čo je na lietaní také fascinujúce?

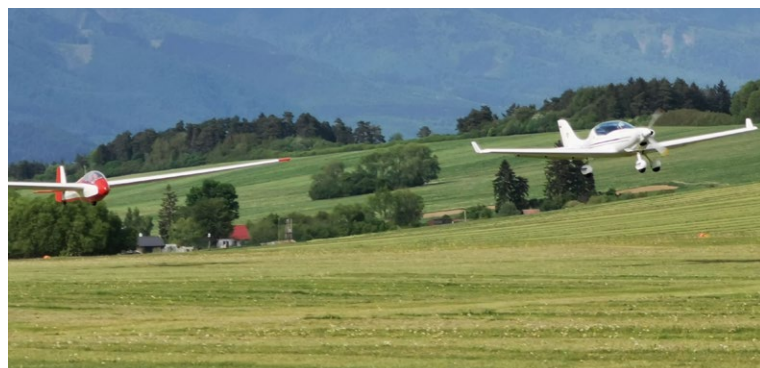
„Pre mňa je na lietaní fascinujúce úplne všetko. Od momentu, keď sa človek zamyslí, že na dovolenku letí v lietadle, ktoré váži bežne vyše 80 ton, až po to, keď sa len nechá slobodne unášať po oblohe a kochá sa najkrajšími výhľadmi na okolitú prírodu. Toto v prípade „Turčianskej záhradky“ platí hneď niekoľkonásobne. Príroda v Turci je neskutočná.“

Ako sa ti páči mesto Martin?

„Bývam v mestskej časti Sever. Na Martin nedám nikdy dopustiť. Každý víkend sa veľmi teším do obľúbených Malej a Veľkej Fatry. V mojich očiach zažíva mesto Martin po dlhých rokoch pokrok v podpore športu (atletický štadión, futbalové ihrisko, pumtrack, cyklotrasy, tréningová hokejová hala). Okolie mesta tvorí úžasná príroda, ktorú sa nedá nemiľovať. Toto všetko tvorí miesto, kde som sa narodil a na ktoré som hrdý. Pevne verím, že ľudia začnú tráviť čas aj na našom letisku, kde veľmi radi privítame všetkých, ktorí nás prídu vo svojom voľne navštíviť. Každého prevedieme letiskom, ukážeme mu leteckú techniku alebo doprajeme celoživotný zážitok letom nad nádherným Turcom.“

Autor: Lubomír Chochula

Foto: archív ŠI

Pri lietaní je fascinujúce všetko, hovorí Š. Šiška

REALITY

Ponúkame na predaj

nadštandardný kompletne zrekonštruovaný:

4-izbový byt (96 m²)

s balkónom aj spoločnou terasou, s garážou priamo pri byte, nebytovým priestorom vhodným na kanceláriu, prípadne prevádzku pod bytom.

2-izbový podkrovný byt (72 m²)

s krásnym výhľadom a balkónom aj spoločnou terasou, s garážou a nebytovým priestorom vhodným na kanceláriu, prípadne prevádzku pod bytom.

Nehnutelnosti sa nachádzajú v trojbytovom dome v Priekope.

V cene bytu je zahrnutý aj podiel na pozemku pod domom a priláhlá záhrada s rozlohou 800 m².

kontakt: +421 949 012 341 | stavbamartin@gmail.com

Kde nájdete MESTSKÉ NOVINY?

Vzhľadom na sťažnosti a pripomienky našich čitateľov z rôznych častí Martina sme zabezpečili popri distribúcii do poštových schránok aj distribúciu prostredníctvom predajní potravín a stánkov.

MESTSKÉ NOVINY nájdete - ZDARMA - každý mesiac aj na týchto miestach:

- COOP Jednota Ľadoveň III. – Ul. N. Hejnej
- COOP Jednota Ľadoveň II. – Stavbárska ul.
- COOP Jednota Jahodníky, Jesenského ul.
- COOP Jednota Stred – Ul. A. Kmeťa (pri kine Moskva)
- COOP Jednota Košúty - Štefunkova ul.
- COOP Jednota Priekopa – Medňanského ul.
- Potraviny Dušan Sládek, Stred – Škultétyho ul. 16
- Trafika Podháj - Golianova ul.-Gorkého
- Stánok pred hl. vchodom do UNM
- Penzión Ľadoveň - Ul. D. Michaelliho

- COOP Jednota Sever - Jilemnického 45
- COOP Jednota Rumunskej armády 14

PIERCE

**CNC REZACIE
STROJE**

www.pierce.sk

MIRAGE

MÓDA A ŠTÝL
ZÁBAVA • SLUŽBY
GASTRONÓMIA

www.mirageshopping.sk
OC MIRAGE, Nám. A. Hlinku 7B, 010 01 Žilina

MIRAGE SHOPPING CENTRE

SPLNENÉ JARNÉ *priania*

OVS
CCC OUTLET
YALBY WEISS
Bata
coin
4F
ALLTOYS
Snsaj
RESERVED
louizeD
terraNova
martinus

MIRAGEshopping.sk

„NA CENY
V dm SA MÔŽEM
SPOĽAHNÚŤ.“

VŽDY VÝHODNE

Garancia
dm
Dobrotnej Ceny

Viac info na mojadm.sk

dm
TU SOM ČLOVekom
TU NAKUPUJEM

Fann parfumerie Bestseller MESAČA APRÍL

Salvatore Ferragamo AMO PER LEI EDP 50 ML	57 €	Versace VERSENSE EDT 50 ML	53 €
Giorgio Armani SI EDP 50 ML	66 €	Coach DREAMS EDP 60 ML	49 €
Montblanc EXPLORER EDP 60 ML	43 €	Jimmy Choo URBAŇ HERO EDP 50 ML	42 €

Predajňa Fann Parfumerie sa nachádza na -1. podlaží v OC MIRAGE.

Samosprávy na Slovensku potrebujú pomoc od štátu

V posledných dňoch sme boli svedkami štrajkových akcií organizovaných dopravnými podnikmi, ktoré zabezpečujú mestskú hromadnú dopravu v najväčších slovenských mestách.

„Táto aktivita však nie je reakciou na neprimerané podmienky vykonávanej práce zo strany odborov alebo zamestnancov. Je to vyjadrenie akútnej potreby pomoci štátu pre udržanie ich prevádzky.“ – komentuje Marek Modranský, predseda Inštitútu verejnej dopravy, ktorý je zároveň zástupcom prestížnej celosvetovej organizácie UITP (Union Internationale des Transport Publics) so sídlom v Bruseli.

Pandemické opatrenia už rok výrazne priamo obmedzujú mobilitu ľudí. Krátkodobu na to vedeli reagovať aj samosprávy ako objednávateľia výkonov vo verejnom záujme v prímestskej doprave a MHD. Obmedzovali školské spoje alebo spoje jazdili ako počas víkendov. Okamžite dopravcovia začali s viacerými hygienickými opatreniami (pravidelné dezinfekcie vozidiel, ochranné pomôcky pre cestujúcich a osádky). Zatiaľ nie sú známe

žiadne prípady nakazenia v autobusoch. Početné zmeny v základných nastaveniach a opatreniach však nedovolia dopravným spoločnostiam trvale upraviť aj svoje technické zázemie, počty dopravných prostriedkov, pretože celú túto zostavu (vozidlá, vodiči, ai.) majú pripravené počas celého roka akoby „v zálohe“, aby pri ďalšej zmene a uvoľnení opatrení boli okamžite schopní zabezpečiť plnú prevádzku.

Pamätajme, že okrem mimoriadnych zásahov a pandemických opatrení stále platia aj ostatné štandardné zákony a povinnosti pre dopravcu zabezpečiť dopravnú obsluhu danej oblasti (mesto, kraj), a objednávateľ má prípadnú stratu pri týchto výkonoch dorovnávať.

Vo verejnej doprave sú ceny cestovného regulované tarífou, ktorú určuje objednávateľ (príslušné mesto, kraj), aby cestujúcim mohli

Mgr. Marek Modranský

poskytnúť viaceré zľavy. Výnosy z tržieb z cestovného tak dosahujú maximálne 40% všetkých nákladov na zabezpečenie tejto služby. Rozdiel musí doplácať dopravcovi mesto/kraj.

Tým, že od prvých pandemických opatrení sa výrazne obmedzila mobilita ľudí, resp. kvôli preventívnym opatreniam mnohí presadli do áut, klesli aj výnosy z tržby z cestovného. Ich pokles je viac ako 30%. Samo-

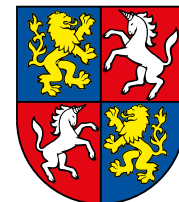
správy však majú vo svojich rozpočtoch len obmedzené zdroje na krytie týchto výpadkov. „V MHD Martin dosiahol úbytok tržieb za rok 2020 viac ako 800tis. €, v prímestskej doprave bol pokles tržieb za rok 2020 o viac ako 2,5 mil. €. Situácia v tomto roku je ešte zložitejšia, pričom tieto výpadky nám, museli vykryť objednávateľia výkonu vo verejnom záujme zo svojich rozpočtov“, uviedol Peter Pobeha, generálny riaditeľ spoločnosti SAD Žilina, a.s.

Pre každú samosprávu sú tieto straty ťažko riešiteľné z vlastného rozpočtu. Redukcia výkonov nepomôže a vo viacerých prípadoch sa ani nedá vykonať, pretože verejná doprava je služba pre zabezpečenie dopravy všetkých kategórií cestujúcich, t. j. najmä detí, žiakov, študentov, pracujúcich a dôchodcov. Tieto spoje neustále využíva vždy nejaká časť z uvedených skupín cestujúcich.

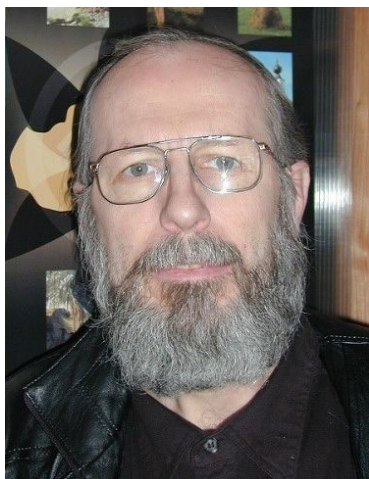
„Je potrebné, aby štát zaujal zodpovedný prístup rovnako aj k tejto oblasti tak, ako zaujal k oblasti všeobecných pandemických opatrení a ochrany verejného zdravia. Verejná doprava je služba, ktorá má tvoriť v budúcnosti zák-

ladný pilier pre udržateľnú dopravu, utlmenie individuálnej motorovej dopravy a má pomáhať chrániť životné prostredie v mestách. Cestujúca verejnosť potrebuje verejnú dopravu, a je preto žiaduce zabezpečiť aj jej primeranú stabilitu. Samosprávy už urobili to, čo bolo v ich možnostiach, adekvátne prispôbovali výkony, ako aj náklady počas hlavných pandemických období.

Štát by mal vyleňiť pre samosprávy potrebné zdroje na udržanie verejnej dopravy, pretože za túto oblasť zodpovedá napriek tomu, že podľa aktuálnej legislatívy sú objednávateľom týchto služieb VÚC a mestá. V iných krajinách EÚ dokázali nájsť cestu ako zahojiť tieto rany v sektore, preto si zoberme príklad, aby sme to neľutovali v ďalších rokoch. Ak sa ľudia znovu naučia jazdiť len autami, tak tu budeme mať v ďalšom období omnoho väčšie problémy a omnoho vyššie náklady na investície pre zmenu týchto nezhodných dopravných návykov“ – zdôraznil Marek Modranský, predseda Inštitútu verejnej dopravy.

Environmentalistická osobnosť Jozef Klinda

Environmentalistická osobnosť Jozef Klinda

Piateho mája tohto roku oslávila svoje 70. narodeniny jedna z najvýznamnejších osobností slovenskej environmentalistiky, vrútocký rodák RNDr. Jozef Klinda.

„Priezvisko, ktoré pôvodne znelo Klissenbauer, si proti svojej vôli zmenil ešte jeho otec krátko po 2. svetovej vojne, keď nemecky znejúce priezvisko nebolo pre vtedajšiu moc akceptovateľné. Zo syna Jozefa Klindu sa stala postupom času popredná osobnosť v oblasti ochrany prírodného a kultúrneho dedičstva, „otec zakladateľ“ mnohých národných parkov vrátane NP Malá Fatra a NP Veľká Fatra a autor viacerých zákonov na úseku ochrany prírody. Stojí za založením festivalu Envirofilm a viacerých časopisov. Vydal množstvo publikácií a za svoju prácu získal množstvo rôznych ocenení vrátane dvoch cien ministra životného prostredia SR. V mene jeho rodného mesta si pánovi Jozefovi Klindovi dovoľujem zablahoželať aj ja,“ vyjadril sa primátor Vrútok Branislav Zacharides, ktorý MN poskytol zaujímavý rozhovor s J. Klindom (vyhlásili ho aj za čestného občana až troch miest).

VRÚTOČAN

Ako vyplýva z tohto rozhovoru, J. Klinda sa narodil pri ústí Turca do Váhu v meste Vrútky, odkiaľ pochádzali jeho rodičia a kde žili jeho starí rodičia Klissenbauerovci

a Polínakovci. K nim chodil najmä na prázdniny, lebo jeho otec už v roku 1937 dostal učiteľskú miestenu do Filákov, kde sa po siedmich rokoch v maďarskom a nemeckom zajatí a vojenských útrapách od Odesy po Prahu nakoniec vrátil.

„Keď sa Vrútky pripojili k Martinu, tak mi do občianskeho preukazu napísali, že som sa narodil v Martine. Protestoval som a uviedol, že moja mamička bola slušná žena, porodila ma v malom domčeku vo Vrútkach na Štefánikovej ul., a nie v Priekope. Príslušník dosť arogantne poznamenal, že som nejaký múdry a skonštatoval, že Vrútky neexistujú. A tak som sa stal Martičanom s rodom len na konci „Turčianskej záhrady“ pri ústí Turca do Váhu,“ aj to hovoril J. Klinda v tomto rozhovore. V ňom je tiež uvedené, že na ruinách Filákovského hradu bol s kamarátmi ako doma aspoň tak ako vo Vrútkach pri Jordáne, Turci a Váhu alebo na úpätí Martinských hólí, neskoršie na vrútockom korze. J. Klinda študoval na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave kombináciu biológie – zemepis, ale od tretieho ročníka prestúpil na vedecký smer fyzická a regionálna geografia, ktorý ho priviedol k environmentalistike.

„**KLINDOVKA**“
J. Klinda bol zamestnancom Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody (o tri roky neskôr bol na odbore múzeí, pamiatok a ochrany prírody Ministerstva kultúry SSR). Presadzoval budovanie sústavy národných parkov, chránených krajinných oblastí a ďalších chránených území, rozvoj múzeí, jaskyniarstva, zoologických a botanických záhrad, ochranu a obnovu kultúrnych pamiatok, vrátane záchrany Bradla. Po Národnom parku Nízke Tatry inicioval, a v roku 1988 aj presadil, transformáciu CHKO Slovenský raj a CHKO Malá Fatra na národné parky a rozšírenie TANAP-u o Západné Tatry. V roku 1985 mu po ôsmich rokoch prípravy vyšla prvá kniha „**Chránené územia prírody SSR**“, ktorú dlho využívali odborníci i študenti na celom Slovensku, pričom

ju nazývali skrátene „Klindovka“. „Na prelome rokov 1989-1990 sme obnovili práce pôvodnej sedemčlennej medzirezortnej skupiny na prípravu samostatného ústredného orgánu štátnej správy pre životné prostredie a jeho rezortu. Patril som do prvej päťdesiatky zamestnancov Ministerstva životného prostredia SR, ktorému som ostal verný, dá sa povedať až dodnes. V roku 2013 ma manažéri po polročnom úpornom hľadaní odborníka opäť požiadali, aby som vypracoval novú koncepciu štátnej environmentálnej politiky pre Operačný program Kvalita životného prostredia. Prácu som neodmietol, ale poníkané funkcie neprijal. Po naplnení 40 rokov práce v prospech životného prostredia SR som odišiel na vlastnú žiadosť do dôchodku,“ ozrejmil v interview J. Klinda.

ju nazývali skrátene „Klindovka“. „Na prelome rokov 1989-1990 sme obnovili práce pôvodnej sedemčlennej medzirezortnej skupiny na prípravu samostatného ústredného orgánu štátnej správy pre životné prostredie a jeho rezortu. Patril som do prvej päťdesiatky zamestnancov Ministerstva životného prostredia SR, ktorému som ostal verný, dá sa povedať až dodnes. V roku 2013 ma manažéri po polročnom úpornom hľadaní odborníka opäť požiadali, aby som vypracoval novú koncepciu štátnej environmentálnej politiky pre Operačný program Kvalita životného prostredia. Prácu som neodmietol, ale poníkané funkcie neprijal. Po naplnení 40 rokov práce v prospech životného prostredia SR som odišiel na vlastnú žiadosť do dôchodku,“ ozrejmil v interview J. Klinda.

PANDÉMIA

„V súčasnej pandemickej situácii si spomínam na otázku ešte „súdržky“ učiteľky prírodovedy na základnej škole, ktorá sa nás pýtala na najnebezpečnejšie organizmy na svete. V odpovediach nechýbal lev, žralok, krokodíl, kobra a zozadu sa ozvalo – „také, ktoré nevidíme – vírusy“. Učiteľka pokrútila hlavou a vysmiali ma. Neoprávnene, lebo otcova najstaršia sestra zomrela vo Vrútkach v roku 1918 už v prvej

vlna na španielsku chrípku a v ďalších troch vlnách milióny ľudí. Vírus covid-19 zasiahol celé ľudstvo, aj moju najbližšiu rodinu a množstvo priateľov. Akými činnosťami sú vyplnené moje dni teraz počas aktuálnej pandémie? V rámci dvoch ministerstiev naďalej online z Haliče prednášam, skúšam odbornosť zamestnancom štátnej správy a samospráv SR a hodnotím spôsobilosť rôznych organizácií a firiem na Slovensku certifikovane vykonávať vedu a výskum. Koncom roku 2020 sme vydali dve knihy – v Bratislave **Národné parky Slovenska** a v Košiciach **100 + 1 medzníkov histórie ochrany prírody na Slovensku: Vývoj ochrany prírody a krajiny v rokoch 1848 – 2020**. V nej sú po prvý raz uvedení a zobrazení všetci politicky zodpovední (nezodpovední) predstavitelia štátu za stav prírody a životného prostredia na našom území, počnúc tromi cisármi, rakúskymi a uhorskými vládami, až po súčasných vrcholných činiteľov SR. Prežil som v ich tieni desiatky rokov a viacerí ma odvolali „za akúsi nelojálnosť“, ktorá s odbornosťou, schopnosťou a výsledkami práce nemá nič spoločné. Pravdou je, že som neprejavil ochotu podpisovať hocičo podľa niečích zámerov či rozmarov,“ uviedol na záver rozhovoru J. Klinda.

**Autor: red
Foto: archív**

Na krste knihy J. Klindu – „Ján Jiskra z Brandýsa a Bitka pri Lučenci“

„Najdôležitejším aspektom je udržať si nervy na uzde“

Martin Ďanovský je veľmi talentovaný športovec

Martina Ďanovského (Stolno-tenisový oddiel TJ Lokomotíva Vrútky) aj napriek úspechom nad'alej zdobí skromnosť, pokora a zodpovedný prístup k tréningom. MN oslovili tohto 18-ročného mládežníckeho reprezentanta Slovenska.

Odkedy sa venuješ stolnému tenisu?

„Stolnému tenisu, ku ktorému ma priviedli moji rodičia, sa venujem približne od svojich šiestich rokov. Ako malý chlapec som hrával futbal i hokejbal a chcel som sa venovať týmto športom. No zdravotné problémy ma zastavili (nábeh na astmu). Musel som si vybrať iný šport, pri ktorom sa až tak nenabehám. Vybral som si stolný tenis. Naivne som si myslel, že je menej náročný ako spomínaný futbal alebo hokejbal. Keď človek začína so stolným tenisom, myslí si, že je to veľmi jednoduchá hra. No keď sa začnete venovať tomuto športu naplno, tak rýchlo zistíte, kde je pravda. Stolný tenis je jeden z najrýchlejších, ak nie vôbec najrýchlejší šport na svete. Kto chce vyhrať, musí mať dobrý pohyb, reflex, kvalitné údery a najdôležitejší aspekt – udržať si nervy na uzde. Moje začiatky boli zábavné. S otcom sme do obývačky premiestnili kuchynský stôl a namiesto sieťky sme si zobrali matčinu kňihu, aby sme mohli hrať. Neskôr som, samozrejme, pokračoval v klube, v ktorom hrám dodnes.“

„Nestačí mať len dobré údery, keď neviete, kedy ich použiť a ako zareagovať na danú situáciu.“

V sezóne 2019/2020 si bol lídrom dorasteneckého družstva Vrútok, ktoré sa bez jedinej prehry stalo majstrom Slovenska. Ako hodnotíš tento tímový úspech a z čoho pramenil?

„Tento historický úspech pre náš klub pramenil hlavne z dobrej partie, ktorá bola v našom tíme. S chalanmi sa dobre poznáme aj z mužskej 1. ligy, ktorí spolu hrávame. Aj keď sme boli favoritmi celej dorasteneckej ligy, víťazstvo sa nerodilo ľahko. Počas sezóny máme všetci nabitý kalendár, či už je to mužská 1. liga alebo dorastenecká liga, slovenské poháre, medzinárodné turnaje, reprezentačné sústredenia. Zvládať všetky tie turnaje je náročné, a preto sa môže stať, že aj slabší oddychnutý tím môže zvíťaziť nad lepším. To sa nám, našťastie, nestalo a získali sme titul majstra Slovenska. Vo finále, kde môžu štartovať štyri najlepšie družstvá, sme boli posilnení dvoma slovenskými reprezentantmi, ktorí hostujú za náš klub. Majstrovský triumf si všetci veľmi vážime a sme radi, že sme mohli byť pri tom.“

Aké ďalšie úspechy si vo svojej kariére dosiahol?

„Medzi moje najväčšie úspechy považujem 2. miesto na medzinárodnom turnaji v Havířove. Taktiež

som viacnásobný majster Slovenska vo štvorhre. Medzi moje ďalšie úspechy patria tituly z majstrovstiev kraja a Turca. Tiež spomínaný titul v dorasteneckej lige a mnoho ďalších.“

Chcel si štartovať na ME, prečo to nevyšlo?

„Prišla pandémia koronavírusu a zrušili sa všetky turnaje, či už medzinárodné alebo domáce. Taktiež som sa venoval viac škole, keďže som v maturitnom ročníku. Zastavilo sa úplne všetko a tréningy sa museli na nejaký čas odložiť.“

Už od svojich 15 rokov hrávaš za mužov Vrútok v 1. lige. Ako sa ti v tejto súťaži darí?

„Sme na to zvyknutí, že v stolnom tenise hráme už vo veľmi mladom veku proti mužom. S dospelými je hra odlišná od hry s rovesníkmi, lebo majú viac skúseností, ktoré môžu duel rozhodnúť. Mladší hráči však majú výhodu v rýchlosti a v pohybe, čo je tiež dôležité. V prvej lige sa mi darí celkom dobre. Každoročne sa zlepšujem a moja úspešnosť stúpa. V minulej sezóne som mal okolo 75 percent vyhratých zápasov.“

Kto má najväčší podiel na tvojom výkonnostnom raste?

„Najviac vďačím za to, kde sa momentálne nachádzam, mojim rodičom. Ďalej určite ďakujem všetkým hráčom a trénerom, ktorí ma trénovali a formovali. Najväčší podiel na mojom výkonnostnom raste má môj tréner Rudolf Bukovinský a všetci moji spoluhráči. Samozrejme, za úspechy vďačím všetkým sparringpartnerom po celom Slovensku, s ktorými som sa pripravoval na zápasy a turnaje. A v neposlednom rade je to na mne, aby som sa ďalej zlepšoval a pracoval na sebe.“

Ty si už vzorom pre mladších v klube, ale kto je tým tvojím?

„Nemám jeden konkrétny športový vzor. Ale keby som mal povedať jedného športovca, ktorý ma inšpiruje, tak je to MMA bojovník Attila Végh. Čo sa týka stolného tenisu, vzormi sú svetoví hráči predovšetkým z Číny, kde je stolný tenis považovaný za národný šport.“

Zápasy sa hrať nemôžu. Ako sa pripravuješ?

„Všetci to majú v dnešnej dobe

tázké. Pripravujem sa doma, mám tréningový plán, ktorý dodržiavam. Zameriavam sa najmä na kondičnú prípravu, ale pridám som aj silovú zložku prípravy. Taktiež behávam. No a keď je prijateľné počasie, rád spolu s kamarátmi jazdím na bicykli. Snažím sa nesťažovať na to, že sme tak dlho nemohli trénovať v telocvični alebo vo fitku (teším sa, že teraz uvoľnili opatrenia a znovu sa do nich môžeme vrátiť), ale našiel som si v tom aj určité pozitíva. Lebo v období pred pandémiou sa ledva skončila jedna sezóna a už sa pomaly začínala druhá. Nebol čas na nič, napr. ani na zmenu rakety alebo kondičné či silové sústredenie.“

Keď niekto váha, či sa má prihlásiť na stolný tenis, ako by si ho presvedčil?

„Je to individuálny šport. Je to iba na nás, ako sa pripravíme na zápas a ako dopadne súboj. Ako som už spomínal, je to veľmi rýchly šport. Rozvíja všetky pohybové schopnosti. Stolný tenis je veľmi náročný na psychiku. Z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že aj v tejto oblasti mi to dalo veľa. Mňa na tomto športe zaujala komplexnosť. Nestačí mať len dobré údery, ale keď neviete, kedy ich použiť a ako zareagovať na danú situáciu, tak sú vám zbytočné.“

Aké sú tvoje najbližšie, ale aj dlhodobejšie ciele v stolnom tenise?

„Dnes je veľmi ťažké predpokladať, ako sa situácia vyvinie. Túto sezónu zrušili úplne. Takže až cez leto sa rozhodne, aká bude najbližšia budúcnosť. Čo sa týka dlhodobějších cieľov, chcem byť čo najvyššie v slovenskom rebríčku mužov. A štartovať na ME.“

A čo voľnočasové aktivity a štúdium?

„Voľný čas rád trávim s rodinou, ale aj s kamarátmi a občas si spríjemním chvíle dobrou knihou alebo filmom. Momentálne študujem na Strednej priemyselnej škole technickej v Martine, odbor technické lýceum (informatika). Aktuálne som si podal prihlášku na Žilinskú univerzitu na fakultu riadenia a informatiky (manažment).“

Autor: Ľubomír Chochula

Foto: archív MD

Spoplatnenie parkovania je totálne zle načasované

Martin Kalnický

„Nečudujem sa občanom, že strácajú trpezlivosť so súčasným vedením mesta Martin, ktorého d'alším (po najväčších kauzách – MHD, Hurbanka, lanovka na Martinské hole, katastrofálne prerozdelenie dotácií do športu, kultúry a sociálnej oblasti) aktuálne nezvládnutým krokom je parkovacia politika, “ začal sa pre MN venovať tejto téme poslanec Martin Kalnický, ktorý následne pokračoval vo svojom vyjadrení.

„Je správne, že sú občania aktívni. Chápem ich nespokojnosť, ba až rozhorčenie. Nikto im na mestskom úrade nevedel dať relevantné odpovede na ich otázky, čo bolo v ostatnom období naliehavé o to viac, že od 1. mája malo byť v zmysle zmien v parkova-

com systéme mesta Martin podľa VZN č. 103 z decembra 2020 spoplatnené parkovanie aj tam, kde to doteraz bolo zadarmo. Naši voliči sa oprávnené obracajú s otázkami na túto tému aj na nás – poslancov.

No čo im máme povedať, keď tých informácií, ako to celé má fungovať, je málo? Zavádzanie nového systému parkovania len potvrdzuje to, že vedenie mesta znovu zlyhalo.

Sklamanie Martinčanov z toho, ako je nová parkovacia politika absolútne nepripravená, zle odkomunikovaná vo verejnosti, organizačne nezvládnutá, mi pripomína stav pred viac ako roka, keď vedenie mesta tvrdohlavo obhajovalo voľbu bývalej riaditeľky „Hurbanky“. Aj vtedy sa občania „vzbúrili“, zdvihla sa vlna kritiky, spustili sa protestné akcie a to prinútilo vedenie mesta zmeniť postoj, upokojit' atmosféru na škole a problém vyriešiť.

Hoci na nezvládnuté kroky vedenia mesta sme si už zvykli, ukazuje sa, že

nás stále vie niečím novým prekvapiť. Ved' tieto zmeny v parkovaní sa mali aplikovať v období, keď sú ľudia vyčerpaní z pandémie, keď cítia ekonomické dopady krízy, keď majú obavy z toho, ako sa to bude vyvíjať ďalej, ako ich to postihne, či neprídu o zamestnanie a pod. Myslím si, že to bolo voči obyvateľom málo empatické. Bolo to totálne zle načasované.

Som rád, že aj teraz bol tlak verejnosti úspešný a parkovacia politika sa bude riešiť na mimoriadnom mestskom zastupiteľstve (na tom aprílovom rokovaní MsZ som sa nemohol zúčastniť pre smutné udalosti v rodine). Teraz na verejnej schôdzi s jediným bodom programu bude priestor na to, vydiskutovať si veci a hľadať východiská z tejto situácie.

Ja osobne kvitujem, že niekto prišiel s návrhom riešiť problematiku parkovania. Aj samotní organizátori protestných akcií, ako som zachytil na sociálnych sieťach, priznali, že

sa treba tomu venovať, ale inak ako doteraz.

Hľadáme široký konsenzus naprieč zastupiteľstvom, vypočujeme si názory občanov, zapracujeme ich pripomienky a reálne požiadavky. Vyvolajme veľkú diskusiu, zvolajme okrúhly stôl, dajme ľuďom šancu sa na zmenu v časovom predstihu pripraviť, stráv'to a pochopiť.

Spolupráca a zapájanie občanov do vecí verejných, to malo byť črtou činnosti práce martinského primátora, ale dvaapoločná skúsenosť hovorí o niečom inom. Verím, že vedenie mesta, ktoré čoraz viac stráca dôveru občanov, sa poučí, zahodí politikárčenie, bude rešpektovať vôľu ľudí, zmení svoj štýl práce, pomúknú stôl k debata a ruku k spolupráci, začne spolupracovať a vypočuje hlas ľudí – vox populi, vox Dei!

Podíme problémy riešiť, nie ich vytvárať!“

Autor: Ľubomír Chochula

Kedy bude nová atletická dráha slúžiť verejnosti?

M. KALNICKÝ: „Som rád, že v Martine máme v lokalite Baranová pod „slimákom“ pri Spojenej škole nový atletický štadión. Prvá etapa výstavby tohto areálu sa síce dokončila za súčasného vedenia Žilinského samosprávneho kraja a mesta Martin, ale svoj podiel na tom majú hlavne ich predchodcovia z minulého volebného obdobia. Veľa pre tento projekt urobil Alexander Lilge a svojím dielom prispel aj riaditeľ Spojenej školy Jozef Zanovit.

Lenže, toto moderné športovisko je zatiaľ len na okrasu. Občania sa aj

mňa pýtajú, prečo tento osemdráhový 400-metrový atletický ovál, ktorý stál nemálo finančných prostriedkov (celková investícia na úvodnú etapu bola 2,1 mil. eur) ešte doteraz, osem mesiacov po slávnostnom otvorení (uskutočnilo sa 2. septembra 2020), neslúži verejnosti!

Je neuveriteľné, že tartanová dráha v podstate živa prázdnotou približne rovnaké obdobie, ako bola jej doba výstavby, ktorá trvala deväť mesiacov. V čom je problém? Prečo vedenie mesta na svojom webe o tom verejnosť neinformuje? Občania majú

právo vedieť, aká je pravda.

Ak naozaj ide iba o administratívnu vec medzi ŽSK a mestom Martin o využívaní štadióna a treba to ešte právne vyladiť, natíska sa otázka, ako je možné, že sa to do 3. mája 2021, keď sa k tomu vyjadrujem, nevyriešilo?

Mesto Martin ako spoluinvestor, ktoré vyčlenilo na prvú etapu čiastku 850 000 eur; by malo mať eminentný záujem, aby tento areál mohli čo najskôr využívať atléti na tréningy, ale aj športovci z iných odvetví na svoju prípravu a športová verejnosť. Najlep-

šie hneď na druhý deň po slávnostnom otváraní ceremoniáli. Ale realita je iná. V Martine bola totiž rekordný počet dní nevyužitá plnohodnotná dráha, ktorá má certifikát aj na to, aby tu v prípade potreby mohli uznať napr. aj svetový rekord, ak ho niekto zabehne. Vyzerá to tak, že primátorovi mesta Martina išlo lepšie s veľkou pompou prestrihávanie pásky, ako dotiahnutie celého procesu do úspešného konca. Martinčania dúfajú, že d'alšie novopostavené športovisko v Martine nedopadnú tak isto ako tartanový ovál s regulárnou štvorstovkou, ktorý si verejnosť dosiaľ nemohla vyskúšať.“

Autor: P'ch

Decibely akútnej potreby pozastaviť proces zmien v parkovaní

V jednej rozprávke sa masa ľudí s kosami, cepami, cepínmi a všelijakými inými vecami vybrala do močiara prenasledovať zeleného obra Shreka, čo mi pripomenulo našu martin-skú „rozprávku“, ktorá je však skutočná. Pred budovou mestského úradu v Martine nikoho nenaháňali, nikomu nechceli ublížiť, akurát množstvo ľudí v autách dalo vedeniu mesta najavo svoju nespokojnosť so zabraňovanou novou parkovacou koncepciou. Ľudia si zobrali voľno, aby sa mohli na proteste zúčastniť. Chceli ukázať, že vedenie mesta si nemôže robiť všetko, čo sa mu zachce, lebo uplatňovať si svoj mandát môže len z ich vôle.

K protestu ich priviedla nespokojnosť s tým, aké rozhodnutie, čo sa týka zmien v parkovacom systéme, „vrchnosť“ prijala. (bez diskusie s verejnosťou), ktoré sa dotknú veľkej časti „publika“.

A tak občania urobili protest, ktorý tentoraz bolo počuť nielen pred MsÚ, ale široko-ďaleko. Klaksóny na autách dostali veru poriadne zabrat.

Neboli to decibely lásky, ako sa spieva v jednej pesničke, ale decibely akútnej potreby pozastaviť celý proces, lepšie ho pripraviť, odstrániť všetky nedostatky, organizačne to domyslieť do posledného detailu, podrobne odkomunikovať verej-

nosti, ktorú následne aj seriózne pripravíť na ďalšie kroky.

Ukázalo sa, že Martinčania nie sú ľahostajní k tomu, čo sa v našom meste deje. Týmto trúbením vyslali vedeniu mesta jasný signál, aby ich počúvalo, plnilo predvolebné sľuby a myslelo na to, že keď nabudúce bude chcieť niečo zásadne zmeniť, malo by vychádzať z názoru ľudí.

Aktivita a záujem obyvateľov mesta Martin o veci verejné priniesli konkrétny výsledok. Parkovacia politika bude na pretrase na mimoriadnom mestskom zastupiteľstve, čomu však bude predchádzať aj masívna informačná kampaň smerom k občanom.

Ak bude ochota prísť k riešeniu problému profesionálne, úprimne si priznať, kde sa stala chyba a snažiť sa v budúcnosti tomu predísť, potom to môže byť dobré znamenie. Som presvedčený o tom, že po konštruktívnej diskusii sa nájde taký spôsob, ktorý pomôže tomu, aby sa mesto Martin mohlo naďalej rozvíjať, a zároveň sa urobil poriadok s parkovaním v únosnej miere, čo sa týka financií a času.

Autor: Martin Kalnický

